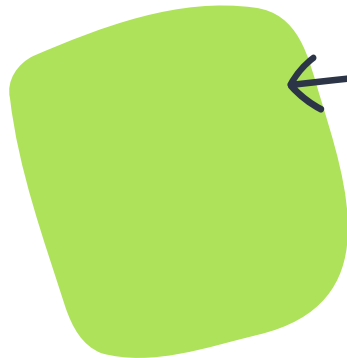

Γα 6 σκεπτόμενα
καπέλα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Άλωση της Κωνσταντινούπολης

Εργασία στις ομάδες

- X 1° βήμα: παρουσιάστε τα γεγονότα, αποφορτισμένα από κρίσεις και συναισθήματα.
- X 2° βήμα: εκφράστε τα συναισθήματά σας για το κορυφαίο ιστορικό γεγονός.
- X 3° βήμα: αναδείξτε τα αρνητικά αποτελέσματα που είχε η Άλωση.
- X 4° βήμα: αναζητήστε τις θετικές διαστάσεις.
- X 5° βήμα: απαντήστε σε ερωτήσεις του τύπου «τι θα γινόταν εάν οι δυτικοί έστελναν ενισχύσεις».
- X 6° βήμα: να κάνετε την ανακεφαλαίωση, παρουσιάζοντας όλα τα σημαντικά στοιχεία που αναδείχθηκαν προηγουμένως.

10'

Κάθε βήμα και ένα καπέλο

- X Το άσπρο καπέλο παρουσιάζει τα γεγονότα, αποφορτισμένα από κρίσεις και συναισθήματα.
- X Το κόκκινο εκφράζει τα συναισθήματά μας για το κορυφαίο ιστορικό γεγονός.
- X Το μαύρο καπέλο αναδεικνύει τα αρνητικά αποτελέσματα που είχε η Άλωση.
- X Το κίτρινο αναζητά τις θετικές διαστάσεις.
- X Το πράσινο απαντά σε ερωτήσεις του τύπου «τι θα γινόταν εάν οι δυτικοί έστελναν ενισχύσεις».
- X Το μπλε θα κάνει την ανακεφαλαίωση, παρουσιάζοντας όλα τα σημαντικά στοιχεία που αναδείχθηκαν προηγουμένως.

Λίγα λόγια...

- ✗ Αυτή η στρατηγική δημιουργήθηκε από τον Edward de Bono και περιλαμβάνεται στο βιβλίο του «6 Thinking Hats» (τα 6 σκεπτόμενα καπέλα/ ή τα 6 καπέλα της σκέψης).
- ✗ Τα «6 σκεπτόμενα καπέλα» είναι μια καλή τεχνική, όταν θέλουμε να προσδιορίσουμε τις επιπτώσεις κάποιας απόφασης, φωτίζοντάς τη από πολλές οπτικές γωνίες.
- ✗ Είναι μία απλή και αποτελεσματική τεχνική που ενισχύει την παραγωγικότητα και τη δημιουργικότητα, κερδίζοντας, από την άλλη πλευρά, πολύτιμο εργασιακό ή εκπαιδευτικό χρόνο από τις ομάδες.

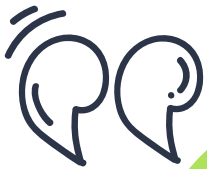

1

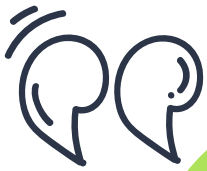
Πώς λειτουργεί;

- X Οι ομάδες μαθαίνουν να σκέφτονται μέσα από 6 διαφορετικές οπτικές.
- X Κάθε οπτική εκφράζεται μέσα από την υιοθέτηση ενός «σκεπτόμενου καπέλου».
- X Φορώντας νοερά το καπέλο του, μπορεί κανείς να εστιάσει σε συγκεκριμένες παραμέτρους ενός προβλήματος που ενδεχομένως έχει τεθεί προς συζήτηση, ενώ αλλάζοντας καπέλο να εξετάσει το πρόβλημα από άλλη πλευρά.
- X Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι ομάδες αξιοποιούν στο μέγιστο δυνατό τις γνώσεις τους, τις δεξιότητές τους αλλά και τη δημιουργικότητά τους.

- X Τα άτομα μένουν επικεντρωμένα προς την κατεύθυνση της σκέψης τού χρησιμοποιούμενου κάθε φορά καπέλου και μόνο ο συντονιστής καθορίζει την αλληλουχία και την αλλαγή του καπέλου, ανάλογα με τη φύση του θέματος και τον επιδιωκόμενο σκοπό.
- X Στην περίπτωση κατά την οποία η ακολουθία είναι εξελισσόμενη, δηλαδή δεν υπάρχει μια συγκεκριμένη ροή καπέλων, αλλά η επιλογή γίνεται από τους συμμετέχοντες, υπάρχει κίνδυνος διαφωνίας μεταξύ των μελών ή προσπάθεια επηρεασμού της συζήτησης από αυτόν που διαλέγει.
- X Ως προς το χρόνο, είναι προτιμότερο να ορίζεται ένα μικρό χρονικό διάστημα και, ενδεχομένως, να παρατείνεται παρά οι συσκεπτόμενοι "να καταναλώνουν" αμήχανα τον χρόνο τους. Για το κόκκινο καπέλο μόνο αρκεί ελάχιστος χρόνος, αφού η έκφραση των συναισθημάτων δεν απαιτεί δικαιολόγηση ή εξηγήσεις.

- X Η χρήση των καπέλων μπορεί να γίνει σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο, ενώ δεν υπάρχει μία σωστή και ενδεδειγμένη ακολουθία, σχετικά με τη χρήση των καπέλων.
- X Τα καπέλα άλλοτε μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωριστά, προκειμένου να χρησιμεύσουν ως σύμβολα για έναν συγκεκριμένο τρόπο σκέψης και άλλοτε διαδοχικά, το ένα μετά το άλλο.
- X Τέλος, αφενός μεν δεν είναι απαραίτητο κάθε φορά να χρησιμοποιούνται όλα τα καπέλα και αφετέρου δίνεται η δυνατότητα της πολλαπλής χρήσης κάποιου ή κάποιων καπέλων.

Η τεχνική των έξι σκεπτόμενων καπέλων τεκμηριώνεται μέσα από διάφορες μαθησιακές στρατηγικές και διδακτικές θεωρίες, όπως:

- ❖ η ανακαλυπτική και διερευνητική μάθηση,
- ❖ η εποικοδομητική,
- ❖ η συνεργατική και αλληλεπιδραστική,
- ❖ Η μάθηση διαμέσου επίλυσης προβλημάτων,
- ❖ η ενεργητική μάθηση,
- ❖ η διαλογική,
- ❖ η ανακλαστική μάθηση, μέσω της οποίας επιτυγχάνεται ο συνειδητός (αυτο)στοχασμός και η ανάλυση σχετικά με το τι έχει κάνει κάποιος (ή κάνει εκείνη τη στιγμή).

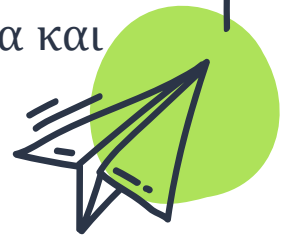

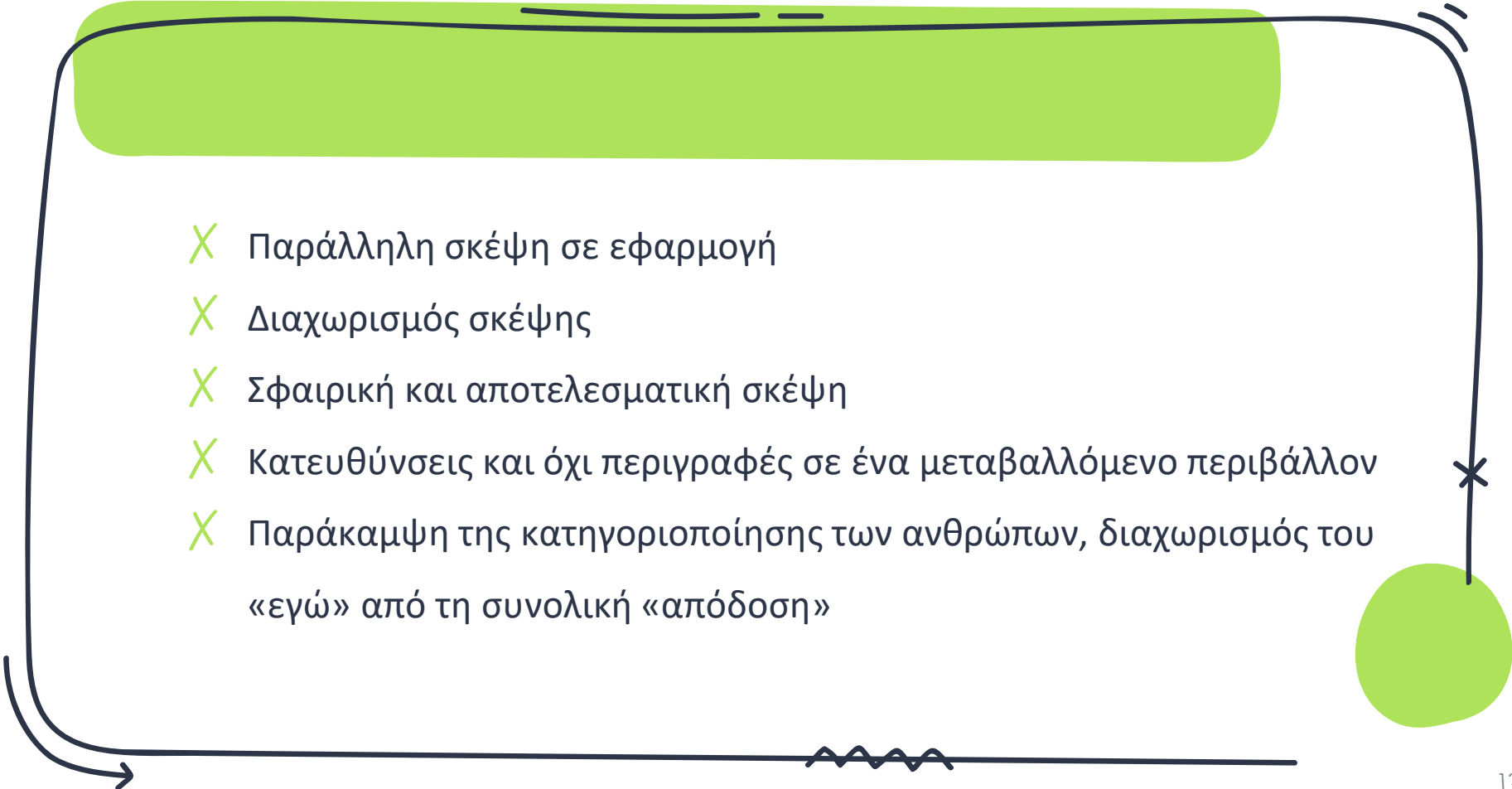
X Με άλλα λόγια, η εφαρμογή της μεθόδου «6 σκεπτόμενα καπέλα» έχει θετική επίδραση ως προς την επίτευξη

- των γνωστικών, συναισθηματικών,
- κοινωνικών,
- μεταγνωστικών στόχων.

ΣΥΝΟΨΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- ✗ Μετριασμός προσωπικών εγωισμών και αποφυγή κακών αποφάσεων.
- ✗ Περισσότερο ενδεδεχής μελέτη των καταστάσεων με τη συμβολή όλων των μελών της ομάδας.
- ✗ Αύξηση παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας.
- ✗ Ενίσχυση της δημιουργικότητας.
- ✗ Προσωπικό όφελος από την ομαδική εργασία, τη συμμετοχικότητα και την ανταλλαγή απόψεων.

-
- ✗ Παράλληλη σκέψη σε εφαρμογή
 - ✗ Διαχωρισμός σκέψης
 - ✗ Σφαιρική και αποτελεσματική σκέψη
 - ✗ Κατευθύνσεις και όχι περιγραφές σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον
 - ✗ Παράκαμψη της κατηγοριοποίησης των ανθρώπων, διαχωρισμός του «εγώ» από τη συνολική «απόδοση»

2

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΑ ΕΞΙ
ΚΑΠΕΛΑ

Πληροφορίες

- Αντικειμενικότητα
- Ουδετερότητα
- Γεγονότα
- Εντοπισμός αδυναμιών και ελλείψεων
- Όχι προσωπικές εκτιμήσεις

- ❖ Ποιες πληροφορίες διαθέτουμε;
- ❖ Τι πληροφορίες χρειαζόμαστε;
- ❖ Συγκεντρώσαμε τις απαραίτητες πληροφορίες για το θέμα;
- ❖ Πώς θα αποκτήσουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε;
- ❖ Ποια είναι τα δεδομένα που έχουμε;

Λευκό καπέλο

- Τελικά, ο σκοπός της ύπαρξής του είναι να έχουμε έναν τρόπο να καθορίζουμε ερωτήσεις που πρέπει να γίνουν, να αναζητάμε και να παρουσιάζουμε μόνο πληροφορίες.
- Το λευκό καπέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην αρχή μιας διαδικασίας, ως υπόβαθρο για τις σκέψεις που θα ακολουθήσουν, αλλά ακόμη και στο τέλος, ως μια μορφή απολογισμού, αν, δηλαδή, ταιριάζουν οι προτάσεις μας με τις υπάρχουσες πληροφορίες.

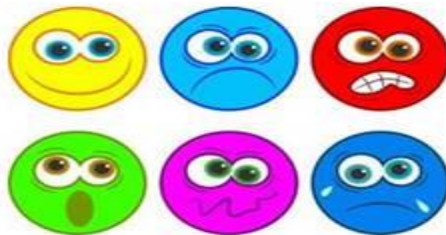
Διαίσθηση

- «Νομιμοποίηση» χρήσης συναισθημάτων
- Μη αντικειμενικότητα/
Υποκειμενικότητα
- «Μου αρέσει» - «Δε μου αρέσει» - «Φοβάμαι πως...»
- Το κατάλληλο πλαίσιο για να ανακαλύψεις πως αισθάνεται κάποιος για το πρόβλημα.

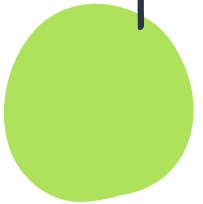

- ❖ Πώς αισθάνομαι για το θέμα;
- ❖ Τι μου αρέσει στην ιδέα;
- ❖ Τι δεν μου αρέσει;
- ❖ Τι μου λέει η διαίσθησή μου;

Κόκκινο καπέλο

Το κόκκινο καπέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην αρχή της διαδικασίας για την παρουσίαση και την αξιολόγηση των συναισθημάτων, αλλά και στο τέλος, για να φανεί η ενδεχόμενη αλλαγή τους.

Το μαύρο καπέλο:
«Ο συνήγορος του διαβόλου»

- Αρνητική, επικριτική σκέψη
- Ανάλυση παραγόντων κινδύνου
- Παρουσιάσεις με βάση τη λογική
- Επισήμανση κινδύνων/προβλημάτων/εμποδίων
- Εντοπισμός μειονεκτημάτων

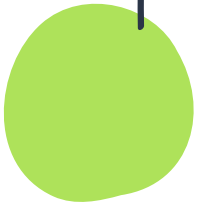

- ❖ Τι θα συμβεί, αν ακολουθήσουμε μια λύση;
- ❖ Θα είναι αποδεκτή;
- ❖ Μπορούμε να το κάνουμε;
- ❖ Είναι εφικτό;
- ❖ Πώς θα αντιδράσει ο κόσμος;
- ❖ Τι μπορεί να πάει στραβά;
- ❖ Ποια είναι τα πιθανά προβλήματα/δυσκολίες;

Μαύρο καπέλο

Το μαύρο καπέλο είναι χρήσιμο στο στάδιο του σχεδιασμού αλλά και της αξιολόγησης μιας ιδέας, απόφασης. Η τελική, όμως, απόφαση βασίζεται στον συνδυασμό του λευκού καπέλου (δεδομένα), του κίτρινου καπέλου (οφέλη), του μαύρου καπέλου (επιφυλακτικότητα) και του κόκκινου καπέλου (διαίσθηση και συναισθήματα).

Αισιοδοξία

- Θετικότητα
- Εποικοδομητικότητα
- Δημιουργικότητα
- Επιχειρηματολογία
- Οραματισμός

- ❖ Ποια είναι τα οφέλη και για ποιον;
- ❖ Πώς εκφράζονται τα οφέλη;
- ❖ Ας σκεφτούμε πώς μπορεί να ωφεληθεί;
- ❖ Ας σκεφτούμε θετικά και αισιόδοξα.

Κίτρινο καπέλο

Το κίτρινο καπέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί μετά το μαύρο, δηλαδή μετά τον εντοπισμό των αρνητικών σημείων, και να αναλάβει την ευθύνη να τα διορθώσει, αλλά και πριν το πράσινο καπέλο, ώστε να εντοπίσει μια ευκαιρία και να αφήσει το πράσινο καπέλο να την εκμεταλλευτεί, να προτείνει εναλλακτικές λύσεις και να καινοτομήσει.

Εναλλακτικές προτάσεις

- Ανάπτυξη ιδεών
- Δημιουργική σκέψη
- Νέες αντιλήψεις
- Κίνηση από μία ιδέα προς άλλες
- Όχι απαραίτητως χρήση της λογικής

- ❖ Ποιες νέες ιδέες μπορούμε να σκεφτούμε;
- ❖ Ποιες είναι οι προτάσεις μας;
- ❖ Υπάρχουν εναλλακτικές προτάσεις;
- ❖ Ας σκεφτούμε λύσεις για το πρόβλημα.

Πράσινο καπέλο

Το πράσινο καπέλο προτείνει πορεία δράσης και τροποποίησή της για την υπέρβαση των δυσκολιών, που επισήμανε το μαύρο καπέλο και αξιοποιεί, παράλληλα, τη θετική προοπτική και τις ευκαιρίες του κίτρινου καπέλου, ώστε να δώσει προκλητική οπτική, με την προϋπόθεση, όμως, να διαμορφωθεί και να προσαρμοστεί η ιδέα, ώστε να πλησιάζει και να ικανοποιεί αφενός μεν τη συγκεκριμένη κατάσταση και αφετέρου τις ανάγκες εκείνων που θα την εφαρμόσουν.

Γενική εποπτεία

- Έλεγχος
- Οργάνωση σκέψης
- Θεμελίωση σωστών πλαισίων σκέψης για τη διερεύνηση του θέματος
- Επιλογή κατάλληλου καπέλου στην κάθε περίπτωση
- Επισκόπηση, συμπεράσματα, τήρηση κανόνων

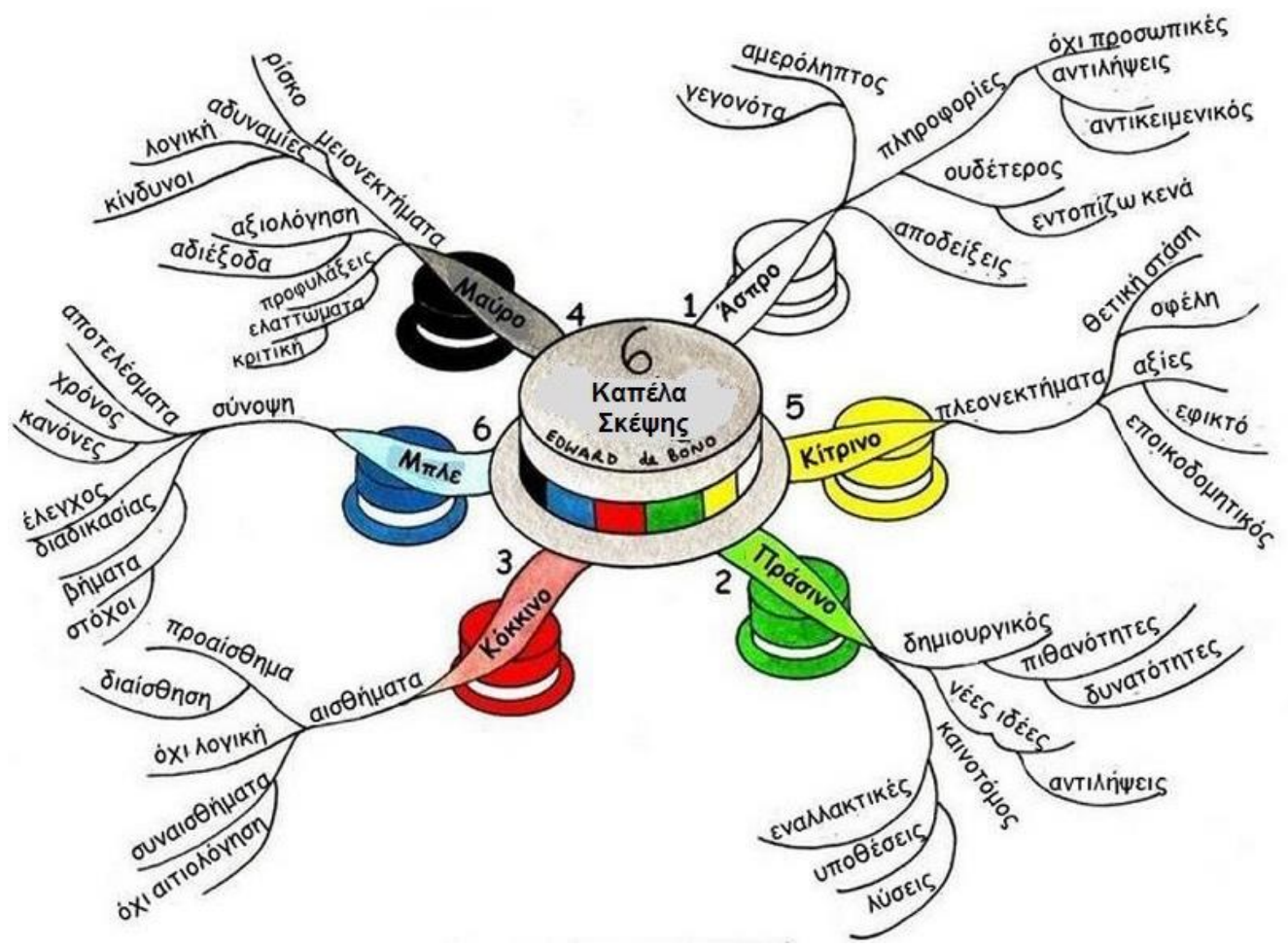

- ❖ Τι σκεφτόμαστε για το θέμα;
- ❖ Ποιος είναι ο στόχος μας;
- ❖ Ποιο είναι το επόμενο βήμα;
- ❖ Τι είδους σκέψη χρειάζεται;
- ❖ Να συμφωνήσουμε όλοι μαζί σε μια λύση, στην οποία θα εργαστούμε;

Μπλε καπέλο

- X Το μπλε καπέλο μπορεί να φορεθεί από τον συντονιστή, πρόεδρο και διαχειριστή, κατά την αρχή της όλης διαδικασίας, προκειμένου να τηρεί την πειθαρχία, να εξετάζει και να φροντίζει αν φορούν όλοι το σωστό καπέλο, να ανακοινώνει την αλλαγή των καπέλων και να υποβάλλει τις σωστές ερωτήσεις, ανάλογα με το χρώμα του καπέλου.
- X Ακόμη, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ενδιάμεσα ή κατά το τέλος της διαδικασίας, για να συνοψίζει, κατά διαστήματα, ή να συνθέτει τα τελικά συμπεράσματα, αλλά και να προτείνει, να προσδιορίζει και να καθοδηγεί τα επόμενα βήματα.
- X Τελικά, το μπλε καπέλο λειτουργεί ως ο «ενορχηστρωτής» της μελετώμενης κατάστασης.

3

*Πώς θα χρησιμοποιήσετε αυτή την
τεχνική;*

Εφαρμογή και κριτική της μεθόδου.

Χ Κάθε καπέλο αντιπροσωπεύει και ένα διαφορετικό τρόπο σκέψης.

Χ Συνεπώς, μπορούμε να ωφεληθούμε από μια αντιπαράθεση διαφορετικών απόψεων, όπως συμβαίνει όταν άνθρωποι με διαφορετική σκέψη και πεποιθήσεις συζητούν ένα θέμα.

Απαραίτητα υλικά

- ✗ Ξεχωριστές κάρτες με τα χρωματιστά καπέλα, με μια σύντομη περιγραφή του συμβολισμού στην πίσω πλευρά καθεμιάς. Είναι σημαντικό οι μαθητές/-τριες να έχουν εύκολη πρόσβαση στην περιγραφή του καπέλου τους και να κρατούν σημειώσεις κατά την προετοιμασία της δραστηριότητας.
- ✗ Οι μαθητές/-τριες επιλέγουν τυχαία μια κάρτα και, ανάλογα με το χρώμα του καπέλου που απεικονίζει, σχηματίζονται οι ομάδες (π.χ. ανά 3-5 άτομα για κάθε καπέλο), στις οποίες δίνεται χρόνος 10' να προετοιμάσουν τα επιχειρήματά τους. Ανάλογα με το χρώμα του καπέλου της ομάδας τους αναπτύσσουν την επιχειρηματολογία τους, βάσει της οπτικής που αντιπροσωπεύει κάθε καπέλο.

1. Παρουσίαση του προβλήματος / θέματος στα μέλη της ομάδας.

- Ενημερώνουμε τους συμμετέχοντες ότι η προσέγγισή του προβλήματος θα γίνει από διαφορετικές σκοπιές.
- Ο συντονιστής πρέπει να εξηγήσει στους συμμετέχοντες ότι θα επεξεργαστούν το πρόβλημα με έξι διαφορετικούς τρόπους σκέψης, τους οποίους αντιπροσωπεύει αντίστοιχα κάθε «καπέλο».
- Τα μέλη της ομάδας επιλέγουν συνειδητά με ποιο καπέλο θα ξεκινήσει η διαδικασία. Για παράδειγμα, εάν επιλέξουν το «μπλε καπέλο», η συζήτηση θα αρχίσει με όλους τους συμμετέχοντες να υιοθετούν το «μπλε καπέλο» για να αποφασίσουν πώς θα διεξαχθεί η συνεδρία, έχοντας ως βασικό στόχο να αναπτύξουν τους στόχους και τις επιδιώξεις.
- Η συζήτηση στη συνέχεια μπορεί να υιοθετήσει τον τρόπο σκέψης του «κόκκινου καπέλου» ώστε να συλλέξει απόψεις και αντιδράσεις για την πρόκληση.
- Σε αυτή τη φάση δημιουργούνται συνήθως και οι περιορισμοί για την οριστική λύση, όπως ποιες πλευρές θα επηρεαστούν από το πρόβλημα και/ ή τις λύσεις του.

- Αργότερα, η συνεδρία θα μπορούσε να στηριχθεί στο «κίτρινο καπέλο», έπειτα στο «πράσινο» ώστε να δημιουργηθούν ιδέες και λύσεις, και μετά να εναλλάσσεται μεταξύ «άσπρου», για ανάπτυξη πληροφοριών και «μαύρου», για σχολιασμό και κριτική της λύσης.

2.Επικέντρωση της ομάδας στη συζήτηση πάνω σε μία συγκεκριμένη προσέγγιση.

Οι συμμετέχοντες συνεργάζονται καλύτερα μεταξύ τους διότι εστιάζουν σε μία συγκεκριμένη προσέγγιση τη φορά, αντί να εφαρμόζουν διαφορετικές μεθόδους σκέψης ο καθένας, π.χ. ένα μέλος της ομάδας να αντιδρά συναισθηματικά «κόκκινο καπέλο», κάποιος άλλος να εκφράζεται αντικειμενικά «λευκό καπέλο», ενώ ένα τρίτο άτομο να αντιμετωπίζει κριτικά τις ιδέες που προκύπτουν «μαύρο καπέλο».

3. Επιλογή λύσης.

Μετά την ανάπτυξη των λύσεων, οι συμμετέχοντες εξετάζουν τις συγκεκριμένες λύσεις και επιλέγουν μία.

Το πρόβλημα: η δημιουργία μιας σχολικής εφημερίδας.

- X Χωριζόμαστε σε 6 ομάδες που θα αντιστοιχεί σε έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης.
- X Για 10 λεπτά σκεφτείτε το πρόβλημα που σας απασχολεί ανάλογα με το χρώμα που έχουν τα καπέλα σας.
- X Όταν ο χρόνος της σκέψης τελειώσει, κάθε ομάδα παρουσιάζει τις σκέψεις της και τις προτάσεις της.
- X Η σειρά με την οποία γίνεται η παρουσίαση είναι: άσπρο, κόκκινο, μαύρο, κίτρινο, πράσινο, μπλε. Μην ξεχνάτε ότι κάθε ομάδα πρέπει να ακούει προσεκτικά αυτά που λένε οι προηγούμενες ομάδες και να προσαρμόζει ανάλογα την παρέμβασή της.
- X Στο τέλος αποφασίστε ποιες προτάσεις θα υιοθετήσετε και πώς θα εφαρμόσετε στην πράξη όσα σκεφτήκατε για να λύσετε το πρόβλημα που θέσατε στην αρχή.

6'

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

4

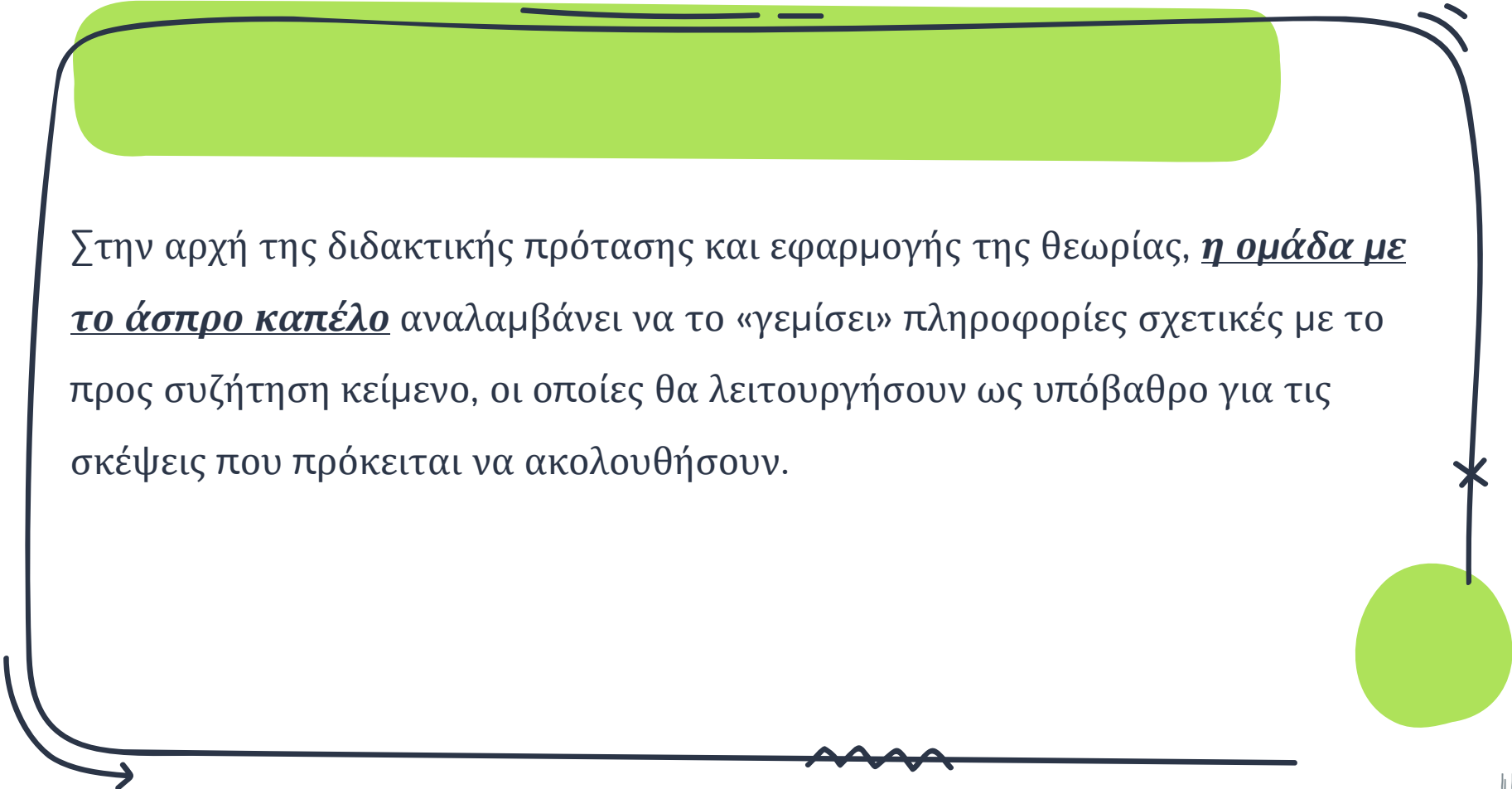
Η αξιοποίηση των «έξι
σκεπτόμενων καπέλων»

«Σ' ένα συνοριακό σταθμό»

- X *Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Ε' & Στ' τάξης Δημοτικού (σελίδες 67-68).*
- X Η τεχνική αυτή μπορεί να αποτελέσει μια συμπληρωματική δραστηριότητα, παιγνιώδους χαρακτήρα, στις τέσσερις προτεινόμενες ενδεικτικές ερωτήσεις/δραστηριότητες του *Ανθολογίου*, οι οποίες αναδεικνύουν την ανταπόκριση του μαθητή.
- X Απόσπασμα από την εργασία: «Αλλάζοντας έξι καπέλα... έξι χρώματα. Η αξιοποίηση της τεχνικής των «έξι καπέλων σκέψης» του Edward De Bono στην προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων», της Μεταξούλας Μανικάρου

**Πώς θα
δουλέψουμε με το
άσπρο καπέλο;**

Στην αρχή της διδακτικής πρότασης και εφαρμογής της θεωρίας, η ομάδα με το άσπρο καπέλο αναλαμβάνει να το «γεμίσει» πληροφορίες σχετικές με το προς συζήτηση κείμενο, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως υπόβαθρο για τις σκέψεις που πρόκειται να ακολουθήσουν.

Λευκό καπέλο

✕ Εκπαιδευτικός: «Νομίζω ότι μας χρειάζεται η σκέψη του λευκού καπέλου. Ας αρχίσουμε, λοιπόν, φορώντας το λευκό καπέλο, που θα ονομάσουμε «ξέρω ότι...».

✕ Ενδεικτικές ερωτήσεις:

✕ Ποιες πληροφορίες έχουμε;

✕ Είναι αρκετές οι πληροφορίες που διαθέτουμε;

✕ Τι πληροφορίες μας λείπουν και τις χρειαζόμαστε;

✕ Πώς και από πού θα αποκτήσουμε τις σχετικές πληροφορίες και ποιες ερωτήσεις πρέπει να κάνουμε;

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- X Ποιος; (πρόσωπα του κειμένου, κύριο/κεντρικό: ο σιδηροδρομικός και δευτερεύον: ο φίλος του και δάσκαλος).
- X Πού (τόπος πού διαδραματίζονται τα γεγονότα); Πότε (χρόνος, σε ποια εποχή); Δηλαδή, ποιο το σκηνικό, το χωροχρονικό πλαίσιο (ένας σταθμός τρένου σε μια μικρή επαρχιακή πόλη, σε απροσδιόριστο χρόνο);
- X Ποιο είναι το σενάριο/ιστορία, ο θεματικός άξονας και κατά πόσο αυτό πραγματοποιήθηκε (το όνειρο-στόχος ενός παιδιού); Ποιες πληροφορίες υπάρχουν για το θέμα που μας απασχολεί; Είναι πραγματικότητα ή όχι;
- X Τι (γεγονότα); Δηλαδή, σκηνικές εικόνες στις τρεις διαστάσεις του χρόνου. Μακρινό παρελθόν: Τα παιδικά χρόνια-το όνειρο. Παρελθόν: Τα χρόνια ως σιδηροδρομικός. Παρόν: Τα χρόνια ως συνταξιούχος.
- X Τι είχε μάθει ο πρωταγωνιστής της ιστορίας μας, όταν ήταν μικρός, συχνάζοντας στον σταθμό του τρένου;
- X Ποιες πληροφορίες δίνει ο συγγραφέας για τους «μοναχικούς ταξιδιώτες»;
- X Γνωριμία με τον λογοτέχνη Αντώνη Σαμαράκη.
- X Ένταξη στο λογοτεχνικό είδος και στο όλον (πρόκειται για απόσπασμα από ομότιτλο διήγημα που λήγει στη συλλογή «Ζητείται ελπίς»).

**Πώς θα
δουλέψουμε με το
κόκκινο καπέλο;**

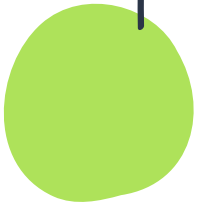

Κόκκινο καπέλο

X Εκπαιδευτικός: «Ας βάλουμε όλοι μαζί τώρα τα κόκκινα καπέλα μας για λίγο. Δώστε μου, λοιπόν, τη σκέψη σας με το κόκκινο καπέλο, που θα το ονομάσουμε «καπέλο της καρδιάς».

X Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- X Ποια είναι τα συναισθήματα που υπάρχουν εδώ;
- X Πώς αισθάνεσαι, πώς νιώθεις σχετικά με...;
- X Τι σου αρέσει;
- X Τι δεν σου αρέσει;
- X Τι σου υπαγορεύει η διαίσθησή σου;

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- ✕ Ποια είναι τα συναισθήματά σου για τον πρωταγωνιστή της ιστορίας (σιδηροδρομικό);
- ✕ Τι σου αρέσει ή δεν σου αρέσει αναφορικά με το κεντρικό πρόσωπο (σιδηροδρομικό);
- ✕ Ποια θεωρείς ως την πιο συναρπαστική πτυχή αυτής της ιστορίας;
- ✕ Ποια τμήματά της τα βρήκες βαρετά;
- ✕ Πώς ονειρευόταν τον εαυτό του ο σιδηροδρομικός και τι νιώθει που δεν πραγματοποίησε το παιδικό του όνειρο και αναγκάστηκε να συμβιβαστεί;
- ✕ Ποια η εκτίμησή σου για την τελική του επιλογή;
- ✕ Εσύ, πώς νομίζεις ότι θα ένιωθες αν είχαν διαψευστεί τα παιδικά σου όνειρα;

**Πώς θα
δουλέψουμε με το
μαύρο καπέλο;**

Μαύρο καπέλο

X Εκπαιδευτικός: «Θέλω να ακούσω τις σκέψεις σας με το μαύρο καπέλο. Ας φορέσουμε όλοι το μαύρο καπέλο που θα το ονομάσουμε 'καπέλο της σύνεσης και της κριτικής σκέψης'».

X Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- X Ποια είναι τα ενδεχόμενα προβλήματα που θα ανακύψουν και οι κίνδυνοι που θα μας απειλήσουν;
- X Τι είναι πιθανόν να γίνει στο μέλλον;
- X Ποια είναι τα μειονεκτήματα του γεγονότος που μας απασχολεί;
- X Θα πετύχει;
- X Τι συνέπειες θα προκύψουν από αυτές τις ενέργειες;

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- X Ποια νομίζεις ότι είναι τα αρνητικά στοιχεία του ήρωα και ποια προβλήματα του δημιουργούν (δεν τα κατάφερε να τελειώσει το σχολείο, δεν έγινε σταθμάρχης, δεν είχε τα τυπικά προσόντα);
- X Ποια είναι τα λάθη του πρωταγωνιστή της ιστορίας;
- X Ποια προβλήματα μπορούν να ανακύψουν από τη μη πραγματοποίηση των παιδικών ονείρων; Υπάρχει περίπτωση να επηρεάσει αρνητικά κάποιον η μη πραγματοποίηση της κρυφής επιθυμίας για κάτι;
- X Τι θα μπορούσε να συμβεί στην περίπτωση που θα διαψεύδονταν τα παιδικά σου όνειρα;
- X Μπορείς να καταγράψεις ενδεχόμενες αδυναμίες του περιεχομένου και του κειμενικού μηνύματος σε σχέση με τα υπόλοιπα διηγήματα της συλλογής «Ζητείται ελπίς»;
- X Πώς επηρεάζει αρνητικά το περιεχόμενο του κειμένου η αποσπασματικότητά του;
- X Ποια αρνητικά σημεία του Αντώνη Σαμαράκη θα είχες να του προσάψεις, σε σχέση με άλλους συγγραφείς που γνωρίζεις;

**Πώς θα
δουλέψουμε με το
κίτρινο καπέλο;**

Κίτρινο καπέλο

X Εκπαιδευτικός: «Ας βάλουμε το κίτρινο καπέλο, ας δούμε τις θετικές πλευρές και ας δώσουμε μια θετική ερμηνεία. Τι βλέπετε, λοιπόν, τώρα από την άποψη του κίτρινου καπέλου, που θα το ονομάσουμε «ευαισθησία στην αξία».

X Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- X Ποιες είναι οι συγκεκριμένες αξίες, για ποιον και πώς εκφράζονται;
- X Ποιες άλλες αξίες μπορούμε να βρούμε;
- X Ποια είναι τα θετικά σημεία και πλεονεκτήματα του γεγονότος που μας απασχολεί;
- X Ποιος θα ωφεληθεί από αυτό;
- X Ποια είναι τα προτερήματα αυτής της λύσης και γιατί πιστεύετε ότι θα αποδώσει;
- X ~~Αν ήταν δυνατόν να αλλάξουμε την κατάσταση, τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για να τη βελτιώσουμε;~~

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- ✕ Ποια καλά-δυνατά σημεία μπορείς να συνοψίσεις από αυτό το κείμενο;
- ✕ Ποιες είναι οι αξίες που παρουσιάζονται και πώς εκφράζονται;
- ✕ Ποια είναι τα θετικά στοιχεία ως προς το ύφος, τη γλώσσα, την εικονοποιία, την τριτοπρόσωπη αφήγηση, την ανωνυμία προσώπων και την αοριστία του χωροχρονικού πλαισίου (ύφος απλό και λιτό, γλώσσα καθημερινή-λαϊκές εκφράσεις, έντονες κινηματογραφικές εικόνες, διαχρονικότητα);
- ✕ Ποια είναι τα θετικά σημεία του Αντώνη Σαμαράκη, σε σχέση με άλλους λογοτέχνες που έχεις γνωρίσει;

**Πώς θα
δουλέψουμε με το
πράσινο καπέλο;**

Πράσινο καπέλο

Χ Εκπαιδευτικός: «Ας δούμε μερικές νέες ιδέες γι' αυτό το θέμα, με την προστασία του πράσινου καπέλου. Φορέστε, λοιπόν, το πράσινο καπέλο σας, που θα το ονομάσουμε «δημιουργικότητα και καινοτομία».

Χ Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Χ Μπορείτε να σκεφτείτε μια καινούργια λύση;
- Χ Ποιες νέες ιδέες έχετε;
- Χ Υπάρχουν εναλλακτικές προτάσεις;
- Χ Πόσοι διαφορετικοί τρόποι υπάρχουν για την επίτευξη του στόχου;
- Χ Τι θα συμβεί αν...;
- Χ Κάτι που δεν έχουμε σκεφθεί είναι...
- Χ Μπορούμε να δώσουμε άλλες ερμηνείες;

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- X Σκέφτεσαι κάποιον διαφορετικό τίτλο για το βιβλίο που πρόκειται να γράψει ο σιδηροδρομικός;
- X Μπορείς να προσθέσεις και άλλες λεπτομέρειες, επεκτείνοντας τον λόγο σε σημεία όπου υπάρχει πύκνωση και να αναφέρεις τις αναμνήσεις που κουβαλά ο σιδηροδρομικός μετά από τριάντα δύο χρόνια εργασίας;
- X Εμπλούτισε το κείμενο με διαλογικές σκηνές (ευθύς λόγος) εκεί όπου υπάρχει αφηγημένος (πλάγιος) λόγος (π.χ. παιδί-μητέρα, σιδηροδρομικός-μοναχικός ταξιδιώτης, σιδηροδρομικός-φίλος).
- X Να παρέμβεις στην πλοκή της ιστορίας και να την αλλάξεις, παρουσιάζοντας τον πρωταγωνιστή ως σταθμάρχη και όχι ως σιδηροδρομικό.
- X Δοκίμασε έναν εναλλακτικό τρόπο αφήγησης και παρουσίασε την ιστορία από τη μεριά της μητέρας.
- X Συνέχισε την ιστορία και διηγήσου τι απέγιναν τα απομνημονεύματα του σιδηροδρομικού (Γνώρισαν μεγάλη εκδοτική επιτυχία; Κέρδισε πολλά χρήματα;).

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- ✗ Τι θα συνέβαινε αν ο ήρωάς μας είχε, τελικά, πραγματοποιήσει το όνειρό του και είχε γίνει σταθμάρχης;
- ✗ Μπορείς να γράψεις ένα πραγματικό ή φανταστικό γεγονός που σου ανακαλεί αναμνήσεις της παιδικής σου ηλικίας;
- ✗ Μίλησε για κάποιον στόχο που έβαλες στη ζωή σου. Τον πέτυχες ή όχι και πώς ένιωσες σε κάθε περίπτωση;
- ✗ Αν ήσουνα σεναριογράφος και σου είχε ζητηθεί να γράψεις το σενάριο της ζωής του σιδηροδρομικού, τι θα επέλεγες να βάλεις στην ταινία σου, η οποία θα είχε αυτόν τον τίτλο; Ενδεχομένως, θα μπορούσες να αλλάξεις τον τίτλο, ώστε να ταιριάζει με το σενάριό σου.
- ✗ Γράψε μια φανταστική ιστορία, με βάση το σχήμα «όνειρο-συμβιβασμός-αποτέλεσμα».
- ✗ Περιγράψε μια σκηνή από σταθμό (λεωφορείου, τρένου) και εμπλούτισέ την, αξιοποιώντας εικόνες από το διαδίκτυο.

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- X Έχεις αναλάβει με τους συμμαθητές σου ένα project στο μάθημα «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός». Ετοίμασε κάποιες ερωτήσεις και ζήτησε από έναν σιδηροδρομικό μια συνέντευξη, αναφορικά με τα κριτήρια επιλογής του επαγγέλματος που ασκεί.
- X Σύνθεσε μια αφίσα με τίτλο «Επαγγέλματα των διαδρομών με τρένο», στην οποία θα περιλάβεις τα εξής: τα επαγγέλματα, τα χαρακτηριστικά τους, τον χώρο και τις συνθήκες άσκησης, φωτογραφίες, εικόνες, τις οποίες θα υπομνηματίσεις και σύντομο περιγραφικό κείμενο.
- X Δημιούργησε ένα κολάζ με εικόνες από σταθμούς και τρένα παλαιότερης και σύγχρονης τεχνολογίας.
- X Είσαι ένας μοναχικός ταξιδιώτης και μέσα στο βαγόνι σου κρατάς κάποιες σημειώσεις, για να γράψεις στο ημερολόγιο σου τις εντυπώσεις σου. Ποια στοιχεία νομίζεις ότι αξίζει να συμπεριλάβεις;

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- X Το σχολείο σου κάθε χρόνο κανονίζει ένα ταξίδι με προορισμό κάποια χώρα του εξωτερικού. Πώς θα οργάνωνες το ταξίδι σου και τι θα έβαζες μέσα στη βαλίτσα σου;
- X Αφού επισκεφτείς το διαδίκτυο, να αναζητήσεις και να ακολουθήσεις «Διαδρομές με τρένο»: λογοτεχνικές, μουσικές, ποιητικές, φωτογραφικές, συναισθηματικές, γεωγραφικές, γεωφυσικές και να δημιουργήσεις έναν φάκελο με το υλικό αυτό.

Πώς θα
δουλέψουμε με το
μπλε καπέλο;

Μπλε καπέλο

X Το μπλε καπέλο το κρατά ο εκπαιδευτικός ως συντονιστής και ενορχηστρωτής της όλης προσπάθειας και έχει ως στόχο τον σχεδιασμό, την οργάνωση και τον έλεγχο του όλου εγχειρήματος, αλλά και τη σύνοψη κάποιων συμπερασμάτων.

X Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- X Ποιο είναι το θέμα που συζητάμε και ποιες οι εκφάνσεις του;
- X Πού βρισκόμαστε αναφορικά με το θέμα που εξετάζουμε;
- X Πού θέλουμε να πάμε και πώς θα φτάσουμε εκεί;
- X Ποιο είναι το συμπέρασμα και πώς φτάσαμε σε αυτό;
- X Λοιπόν, με λίγα λόγια καταλήξαμε ότι...
- X Τι προσδοκούμε να πετύχουμε και τι επιτεύχθηκε;
- X Τι καταλάβατε και τι μάθατε από αυτό που διαβάσατε, είδατε ή ακούσατε;
- X Ζητούμενο είναι όχι μόνο το αποτέλεσμα, αλλά και ο τρόπος και η οργάνωση της σκέψης μας (στρατηγική).
- X Ποιες είναι οι μελλοντικές μας ενέργειες;

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

Για την αρχή, την εξέλιξη και το τέλος της δραστηριότητας:

- X Ποιο θέμα συζητάμε και ποιες είναι οι εκφάνσεις/πλευρές του;
- X Ποιο είναι το ζήτημα που μας προβληματίζει;
- X Τι προσδοκούμε να πετύχουμε;
- X Ποια είναι η ακολουθία των καπέλων που θα εφαρμόσουμε;
- X Ποιο είναι το πιο σημαντικό πράγμα που έμαθες σήμερα και δεν το ήξερες;
- X Τι σου τράβηξε περισσότερο την προσοχή και το θεωρείς ως το πιο ενδιαφέρον στο σημερινό μάθημα;
- X Ποια νομίζεις ότι θα θυμάσαι για πολύ καιρό και θα σου φανούν χρήσιμα στο μέλλον;
- X Τι ήταν αυτό που δεν κατάλαβες;
- X Τι καταφέραμε στο σημερινό μάθημα και σε ποια συμπεράσματα καταλήξαμε; Γράψε μια σύντομη αναφορά.

Θέματα προς διερεύνηση και συζήτηση:

- X Πώς φτάσαμε σε αυτό το συμπέρασμα;
- X Ποιες θα ήθελες να είναι οι επόμενες ενέργειες μας;
- X Ενδεικτικές προτάσεις: Οι μαθητές:
 - X α) διαβάζουν τα υπόλοιπα κείμενα που περιέχονται στη συλλογή διηγημάτων «Ζητείται ελπίς» και εντοπίζουν το κοινό μοτίβο «προβλήματα του ήρωα-αναζήτηση διεξόδου-αποτέλεσμα».
 - X β) συσχετίζουν τον τίτλο της συλλογής με το περιεχόμενο των διηγημάτων.
 - X γ) εξετάζουν το θέμα της διάψευσης των ονείρων και του επερχόμενου συμβιβασμού (αξιοπρεπή ή μη) σε σχέση με το ποίημα του Κ.Π. Καβάφη «Όσο μπορείς».
 - X δ) καταθέτουν τις σκέψεις τους γύρω από κοινωνικούς προβληματισμούς, όπως η μοναξιά και η αποξένωση του σύγχρονου ανθρώπου, βλ. μοναχικοί ταξιδιώτες.

Θαλάσσια ζώα υπό
εξαφάνιση.

A-B τάξη

Το πρόβλημα!

«Κάποια θαλάσσια ζώα κινδυνεύουν να εξαφανιστούν! Ο καπετάν ΣΟΣ μας ζήτησε να τον βοηθήσουμε! Τι μπορούμε να κάνουμε;»

Ταξιδεύοντας με τον καπετάν ΣΟΣ και την παρέα του θα γνωρίσουμε την Μεσόγειο θα δούμε τα προβλήματα της, τα ζώα που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν και θα βρούμε λύσεις και τρόπους να βοηθήσουμε!

ΜΠΛΕ ΚΑΠΕΛΟ: Προγραμματισμός για δράση

- ✕ Τι σκεφτόμαστε για το θέμα;
- ✕ Πως θα οργανώσουμε την σκέψη μας;
- ✕ Διαμόρφωση ομάδων 4 ατόμων ανάλογα με το χρώμα των καπέλων.

ΑΣΠΡΟ ΚΑΠΕΛΟ: Τι πληροφορίες χρειαζόμαστε;

Χ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Χ Ποια θαλάσσια ζώα κινδυνεύουν να εξαφανιστούν;
- Χ Στις ελληνικές θάλασσες ποια ζώα κινδυνεύουν;
- Χ Ποιες είναι οι απειλές;
- Χ Ποια είναι τα δικαιώματα των ζώων και ποια καταπαντούνται;
- Χ Τι θα συνέβαινε στον πλανήτη μας αν εξαφανιζόταν η θάλασσα;
- Χ Η ομάδα με το άσπρο καπέλο παρουσιάζει στην ολομέλεια τις πληροφορίες που βρίσκει.

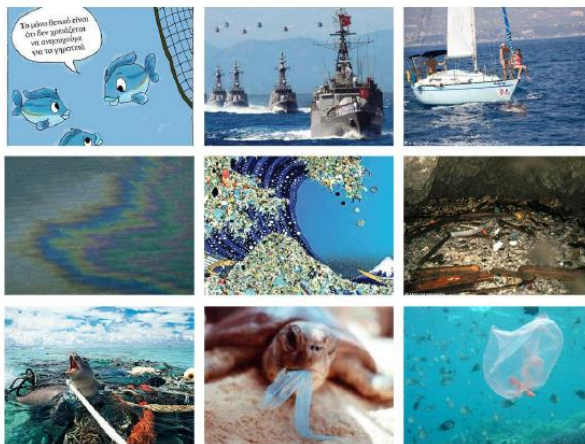
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΑ ΥΠΟ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ

ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ

ΑΠΕΙΛΕΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- X Βλέπουμε τα video από τη σειρά "ο θαυμαστός κόσμος των ζώων" και γνωρίζουμε τα θαλάσσια ζώα υπό εξαφάνιση, τα χαρακτηριστικά τους, τις συνήθειές τους, τι τρώνε, πως ζούνε και βρίσκουμε στο χάρτη τις θάλασσες που ζούνε.
- X Μαθαίνουμε για τους ωκεανούς, για την θάλασσα μας "τη Μεσόγειο", τα κράτη που περιβρέχει και για τα πελάγη μας.
- X Παίζουμε παιχνίδια στο διαδραστικό και επιτραπέζια.
- X Συμπληρώνουμε φύλλα εργασίας γλωσσικά και μαθηματικά.
- X Διαβάζουμε το ποίημα «Μεσόγειος» και ακούμε το παράπονο της! Έχει μετατραπεί σ' έναν απέραντο σκουπιδότοπο!
- X Χωριζόμαστε σε ομάδες φτιάχνουμε ηχοϊστορίες με ήχους της θάλασσας και τις παίζουμε διαβάζοντας τις παρτιτούρες που ζωγραφίσαμε.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ✗ Ταυτότητες ζώων (γράφουμε τα στοιχεία τους: όνομα, χρώμα, μήκος, βιότοπος).
- ✗ Κατασκευές (μεσογειακή φώκια)

ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ:

- Χ Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς;
- Χ Πώς μπορούμε να προστατέψουμε τα ζώακια;
- Χ Βοηθούμε με όποιον τρόπο μπορούμε!
- Χ Αν δούμε ένα πληγωμένο ζώο τηλεφωνούμε στο λιμεναρχείο και το αναφέρουμε στις διάφορες οργανώσεις που το προστατεύουν.
- Χ Δεν πάμε σε τσίρκο με ζώα. (Τα ζώα δεν αντέχουν την αιχμαλωσία)
- Χ Τα φροντίζουμε τα ταΐζουμε και γινόμαστε η φωνή τους.
- Χ Προστατεύουμε τον πλανήτη μας μαζί και τα ζώακια του.
- Χ Φτιάχνουμε αφίσες και ενημερώνουμε μικρούς και μεγάλους.

ΜΑΥΡΟ ΚΑΠΕΛΟ

- ✗ Γιατί να τα προστατέψουμε;
- ✗ Κόβουν τα δίκτυα των ψαράδων, και δεν μπορούμε να έχουμε ψαράκια να τρώμε!
- ✗ Έχουν αρρώστιες, μας δημιουργούν προβλήματα!
- ✗ Εμείς είμαστε μικροί δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα!

ΚΙΤΡΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ:

- ✗ Δίνει λύσεις στα προβλήματα του μαύρου καπέλου.
- ✗ Να τα φροντίζουμε και να γίνονται καλά, το θαλάσσιο οικοσύστημα κινδυνεύει και μαζί κινδυνεύουμε και εμείς.
- ✗ Αν δούμε ένα ζώο στην παραλία ενημερώνουμε τους γονείς μας και τηλεφωνούν στο λιμεναρχείο.
- ✗ Δεν πετάμε σακούλες και σκουπίδια στην παραλία, λίγα ψαράκια μας φτάνουν! Δεν αγοράζουμε διακοσμητικά που προέρχονται από ζώα τις θάλασσας.
- ✗ Να αγαπάμε και να σεβόμαστε τα ζώα γιατί είναι οι καλύτεροι φίλοι μας.

ΚΟΚΚΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ: Συναισθήματα

- ✗ Αν ήμασταν ζώακια και μας βασάνιζαν, μας στερούσαν την ελευθερία, παγιδευόμασταν στα δίχτυα, δεν βρίσκαμε να φάμε και τρώγαμε σακούλες και σκουπίδια πως θα νοιώθαμε;
- ✗ Τι νοιώθουμε βλέποντας ή ακούγοντας αυτά που παθαίνουν τα ζώα από τους ανθρώπους.
- ✗ Πώς νοιώθουν τα ζώα;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

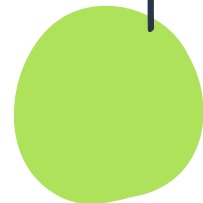
X Η ΑΦΙΣΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

X ΤΟ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙ ΤΗΣ ΦΩΚΙΑΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΡΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΆΝΤΗ

X
Είδαμε το video , συζητήσαμε και παίξαμε γλωσσικά παιχνίδια, μάθαμε λέξεις από την γλώσσα του Αλ.Παπαδιαμάντη

X Διαβάσαμε το βιβλίο του **Ευγένιου Τριβιζά "Η λαίμαργη φάλαινα "** με την βοήθεια των καπέλων της σκέψης του De Bono.

X **Το άσπρο καπέλο** μας έδωσε πληροφορίες για τον συγγραφέα, τον εικονογράφο, τον ήρωα, τον τόπο.

X **Το κίτρινο καπέλο** ζωγράφισε τι του άρεσε.

X **Το μαύρο καπέλο** ζωγράφισε τι δεν του άρεσε.

X **Το κόκκινο καπέλο** μας είπε πως ένοιωθε βλέποντας και ακούγοντας το ποίημα.

X **Το πράσινο καπέλο** έδωσε εναλλακτικό τέλος και

X **Το μπλε καπέλο** μας έδωσε το μήνυμα του συγγραφέα.

Με αφορμή το ποίημα του Ευγένιου Τριβιζά "η λαίμαργη φάλαινα" αναρωτηθήκαμε τι θα γινόταν αν εξαφανιζόταν η θάλασσα;

Απαντήσεις: Δεν θα υπήρχαν τα ζωάκια της θάλασσας, δεν θα υπήρχαν βαπόρια ,δεν θα μπορούσαμε να κάνουμε θαλάσσια σπορ, δεν θα υπήρχαν θαλάσσια επαγγέλματα, X δεν θα υπήρχε ο κύκλος του νερού, ο πλανήτης μας δεν θα ήταν γαλάζιος, δεν θα είχαμε νερό, και δεν θα υπήρχε ζωή στον πλανήτη μας.

ΜΠΛΕ ΚΑΠΕΛΟ

- ✗ Δεν μπορούμε να προστατεύσουμε τα ζώα σε κιβωτό όπως ο Νώε! αλλά μπορούμε...
- ✗ Να μαθαίνουμε περισσότερα για το θαλάσσιο περιβάλλον, μιλάμε στην οικογένεια μας και τους φίλους μας για τη ζωή στην θάλασσα και την ανάγκη προστασίας.
- ✗ Να μην συλλέγουμε ζωντανά ζώα και φυτά από την θάλασσα και την παραλία.
- ✗ Να μάθουμε να αγαπάμε τα ζώα και να τα σεβόμαστε.

- ✗ Να θυμόμαστε ότι τα ζώα πρέπει να ζουν στο φυσικό περιβάλλον τους και όχι σε ζωολογικούς κήπους, θαλάσσια πάρκα και ενυδρεία.
- ✗ Να μην πετάμε σκουπίδια, πλαστικά, σακούλες στη θάλασσα, στις παραλίες και στο δρόμο.
- ✗ Να ανακυκλώνουμε το γυαλί, το χαρτί και τα ανακυκλώσιμα υλικά.
- ✗ Να μην αγοράζουμε διακοσμητικά προϊόντα που προέρχονται από θαλάσσια ζώα.

Ειρήνη – η ιστορία ενός παιδιού
πρόσφυγα.

Ειρήνη

Πηγή: <https://schoolpress.sch.gr/disneyschool/?p=479>

Άσπρο καπέλο: Πληροφορίες

- X Η Ειρήνη, βλέποντας τις φλόγες να πέφτουν από τον ουρανό, έφυγε μακριά. Ήταν πεινασμένη. Κανένας δεν ενδιαφερόταν για ένα παιδί που ήταν μόνο του και τρομαγμένο. Στην αρχή βιώνει την ανασφάλεια και την απόρριψη μέχρι να βρει προστασία, αγάπη και ζεστασιά στο πιο απίθανο μέρος.
- X Προσφυγιά – εικόνες

Κόκκινο καπέλο: Συναισθήματα

Τι νιώθει η Ειρήνη;
Τι νιώθουμε εμείς για την μικρή Ειρήνη;

Είμαι ένα μικρό παιδάκι.
Γιατί συμβαίνουν όλα αυτά σε εμένα;
Είμαι κουρασμένη. Πεινάω πολύ!
Γιατί οι άνθρωποι δεν με θέλουν;
Τι έχω κάνει; Δεν έχω δικαιώματα;
Δεν ξέρω πια τι να κάνω.

Πράσινο καπέλο: Δημιουργικότητα

Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς;

Θα βοηθήσουμε εμείς! Θα βρούμε ένα σπίτι για την Ειρήνη, φαγητό, ρούχα, τετράδια, βιβλία και μοθύβια. Θα της δώσουμε παιχνίδια.

Ονειρευόμαστε έναν κόσμο όμορφο με χαρούμενα παιδιά. Όλοι θα βοηθήσουμε. Θα βοηθήσουν και οι άλλες χώρες!

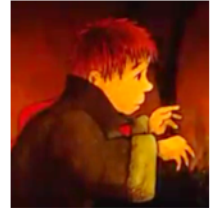

Μαύρο καπέλο: Προβλήματα – δυσκολίες

Ποια προβλήματα δημιουργούνται από την προσφυγιά;

- Πολλοί πρόσφυγες εξαντλούνται από τις κακουχίες, όπως έλλειψη φαγητού και νερού, άσχημες καιρικές συνθήκες, έλλειψη φαρμάκων και δεν καταφέρνουν να βρουν μία χώρα φιλοξενίας.
- Κάποιοι δεν έχουν καθόλου χρήματα.
- Υπάρχει δυσκολία στην επικοινωνία γιατί μιλούν διαφορετική γλώσσα.
- Πολλοί τους εκμεταλλεύονται ή τους βλέπουν με καχυποψία.

Κι αν δε βρω φαγητό πώς θα ζήσω;
Κανένας δεν ενδιαφέρεται για εμένα.
Εξάλλου γιατί να νοιαστούν; Οι
άνθρωποι έχουν τα σπίτια τους, τις
δουλειές τους, τα παιδιά τους πηγαίνουν
σχολείο, παίζουν με τα παιχνίδια τους κι
όλοι ζουν ευτυχισμένοι.

Κίτρινο καπέλο: Αισιοδοξία

Οι πρόσφυγες έχουν κουραστεί και ταλαιπωρηθεί πολύ! Τι μπορούμε να κάνουμε για να ζούμε όλοι καλύτερα;

**Διαβάζουμε τη Διεθνή Σύμβαση
για τα Δικαιώματα του Παιδιού.**

Κάποιος θα βρεθεί να με βοηθήσει! Ο κύριος Καλόκαρδος είναι ευγενικός με τους άηθους! Τον έψαχνα πολύ καιρό. Θα του ζητήσω να μείνω μαζί με την οικογένειά του! Ο κύριος Καλόκαρδος «θα μου ανοίξει το σπίτι του», θα ξεκουραστώ και δε θα πεινάσω ποτέ ξανά.

Ένα παράδειγμα από την εργασία

*«Βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα
του σχολείου: προγραμματισμός και
αυτοαξιολόγηση»,*

της **Μαρίας Λιακοπούλου**

Λευκό καπέλο

- X Ο σύλλογος διδασκόντων και οι γονείς εξετάζουν **αν θα πρέπει να συνεργαστεί το σχολείο με άλλους φορείς** (π.χ. Πανεπιστήμιο, μη κυβερνητικές οργανώσεις, Δήμο, γειτονικά σχολεία), **προκειμένου να διευκολυνθούν στην επίτευξη της αποστολής τους να διασφαλίσουν ίσες ευκαιρίες μάθησης σε όλους τους μαθητές.**
- X Αναλύουν τα δεδομένα που έχουν (λευκό καπέλο) και βλέπουν ότι υπάρχουν προγράμματα που υλοποιούνται από Πανεπιστήμια για την προώθηση της μάθησης αλλοδαπών, παλιννοστούντων μαθητών, ρομά, μουσουλμανοπαίδων.
- X Επίσης, και πολλές μη κυβερνητικές οργανώσεις προωθούν θέματα ισότητας, με τις οποίες θα μπορούσε να υπάρχει μια συνεργασία.
- X Ο Δήμος της περιοχής τα τελευταία χρόνια δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την εκπαίδευση και γενικότερα φαίνεται πρόθυμος να συμβάλει στο έργο του σχολείου.

Κόκκινο καπέλο

- X Η βοήθεια, όμως, οποιουδήποτε εξωτερικού φορέα δεν μπορεί να εναρμονιστεί με τις ανάγκες του σχολείου και υπάρχει κίνδυνος να αναλωθεί το δυναμικό του σχολείου σε συνεργασίες που όχι μόνο δε θα υπηρετήσουν τις ανάγκες του σχολείου, αλλά ίσως το αποπροσανατολίσουν κιόλας (κόκκινο καπέλο/ διαίσθηση).

Μαύρο καπέλο

X Επίσης, όλοι οι φορείς εστιάζουν σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, ενώ η προώθηση ίσων ευκαιριών στη μάθηση δε συνδέεται με συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα, η οποία συνεργασία απαιτεί και αρκετή γραφειοκρατική εργασία, τα προγράμματα που υλοποιούνται μέσω πανεπιστημίων έχουν συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, οπότε δε θα μπορούσε το σχολείο να υπολογίζει σε μια σταθερή συνεργασία και ο Δήμος, παρά την καλή θέλησή του, διανύει περίοδο οικονομικής δυσπραγίας, οπότε μάλλον δε θα είναι εφικτό να βοηθήσει με οικονομικούς πόρους (μαύρο καπέλο, κρίση).

Κίτρινο καπέλο

- X Θα μπορούσε, ωστόσο, να γίνει μια προσπάθεια, καθώς τα σχετικά προγράμματα που υλοποιούνται μέσω των πανεπιστημίων υπάρχει η δυνατότητα να παρέχουν μια υποστήριξη για την επόμενη τριετία (κίτρινο καπέλο σκέψης, αισιοδοξία).

Πράσινο καπέλο

X Εξάλλου, η συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της περιοχής θα μπορούσε να συνεχιστεί και μετά από τη λήξη των προγραμμάτων, προκειμένου να υπάρξει μια σταθερή υποστήριξη του σχολείου (π.χ. επιμορφωτική υποστήριξη, υλικό, φοιτητές για πρακτική άσκηση και υποστήριξη του σχολείου), ο Δήμος θα μπορούσε να βοηθήσει με τα μέσα που ήδη διαθέτει (π.χ. διάθεση χώρων) και η συνεργασία με τα άλλα σχολεία θα μπορούσε να αξιοποιηθεί πολλαπλά (π.χ. δημιουργία ομίλου προβληματισμού ή φόρουμ εκπαιδευτικών ή/και γονέων, κατασκευή τράπεζας κοινού διδακτικού υλικού, αξιοποίηση κοινών πόρων) (πράσινο καπέλο, δημιουργικότητα).

Μπλε καπέλο

X Υπάρχουν, βέβαια, κάποιες δυσκολίες για τη συνεργασία του σχολείου με άλλους φορείς και υπάρχει ο κίνδυνος να αναλωθεί ο σύλλογος σε ενέργειες που δε θα αποφέρουν τα αντίστοιχα οφέλη ούτε υπηρετούν την αποστολή του σχολείου. Ωστόσο, θα μπορούσε να γίνει μια προσπάθεια. Θα μπορούσε μια μικρή ομάδα εκπαιδευτικών –για να μην αναλωθούν όλοι σε μια ενέργεια- να αναλάβει και να συντονίσει αυτές τις συνεργασίες και ταυτόχρονα να σκεφτούν εκπαιδευτικοί, γονείς και μαθητές τρόπους για να τις αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και για την επίτευξη των στόχων, αλλά και για να χτίσουν σταθερές στο χρόνο συνεργασίες (μπλε καπέλο, λογική).

A hand-drawn diagram consisting of a large, rounded rectangular loop. The top-left corner of the loop is filled with a solid green color. The text "Ξενοφοβία-Ρατσισμός (στ' τάξη)" is centered within the loop. The loop is drawn with a dark blue line, featuring a wavy line at the top, a small circle at the top-left corner, and double lines at the bottom and right sides. An arrow at the bottom right indicates a clockwise direction.

Ξενοφοβία-Ρατσισμός (στ' τάξη)

Ξενοφοβία-Ρατσισμός (στ τάξη)

Το πρόβλημα υπάρχει κι είναι πρόβλημα όλων μας!!!

- Και τώρα τι κάνουμε;
- Υπάρχει λύση;
- Τη θέλουμε;
- Αν ναι, πώς πρέπει να σκεφτούμε;
- Ποια πορεία πρέπει να ακολουθήσουμε ώστε από τη συλλογή να φτάσουμε στην πράξη;;
- Υπάρχει κάποιος να μας βοηθήσει;

Ο κύριος De Bono &
τα 6 καπέλα του

Να ενοικιάσει η γριούλα της ιστορίας το διαμέρισμά της σε έναν αλλοδαπό;

Το κάθε καπέλο ανακοίνωσε τη γνώμη του, κι αφού φωτίστηκε το πρόβλημα από 6 διαφορετικές πλευρές, οργανώθηκαν όλες οι απόψεις και πληροφορίες, δόθηκαν στο τέλος κι ορισμένες, αρκετά δημιουργικές λύσεις.

**Και οι καπέλο – ομάδες
απάντησαν:**

Τα άσπρα καπέλα ...

- Το μόνο που με ενδιαφέρει είναι να έχει ταυτότητα και να είναι νόμιμος μετανάστης.
- Αν τον εξυπηρετεί το σπίτι δεν έχω πρόβλημα με το χρώμα του δέρματος του.
- Αν έχει δουλειά και μπορεί να πληρώνει το ενοίκιο για μένα δεν διαφέρει από τους υπόλοιπους υ ποιμήφιους.
- Όλοι οι άνθρωποι είναι ίδιοι και σε όλους πρέπει να δίνουμε τις ίδιες ευκαιρίες
- Ότι δε μου μοιάζει, δεν είναι ούτε χειρότερο, ούτε καλύτερο από εμένα
- Ο κάθε άνθρωπος κρίνεται από την συμπεριφορά του και όχι από την καταγωγή του

Τα μαύρα καπέλα ...

Προσοχή κίνδυνος !!!

- Είναι ξένος, άρα δεν υπάρχει επικοινωνία.
- Θα μου χαλάσει το σπίτι.
- Μπορεί να είναι παράνομος.
- Δε θα πληρώνει ενοίκιο αφού δεν έχει δουλειά.
- Είναι επικίνδυνος
- Δεν είναι Έλληνας, άρα είναι βρώμικος
- Οι ξένοι ακούν πολύ δυνατά μουσική & κάνουν πάρτυ, οπότε μπορεί να με ενοχλεί

Τα κίτρινα καπέλα ...

Σκέψου θετικά!!

Θα είναι καλός!!! Πρέπει να είμαστε θετικοί και αισιόδοξοι απέναντι στους συνανθρώπους μας.

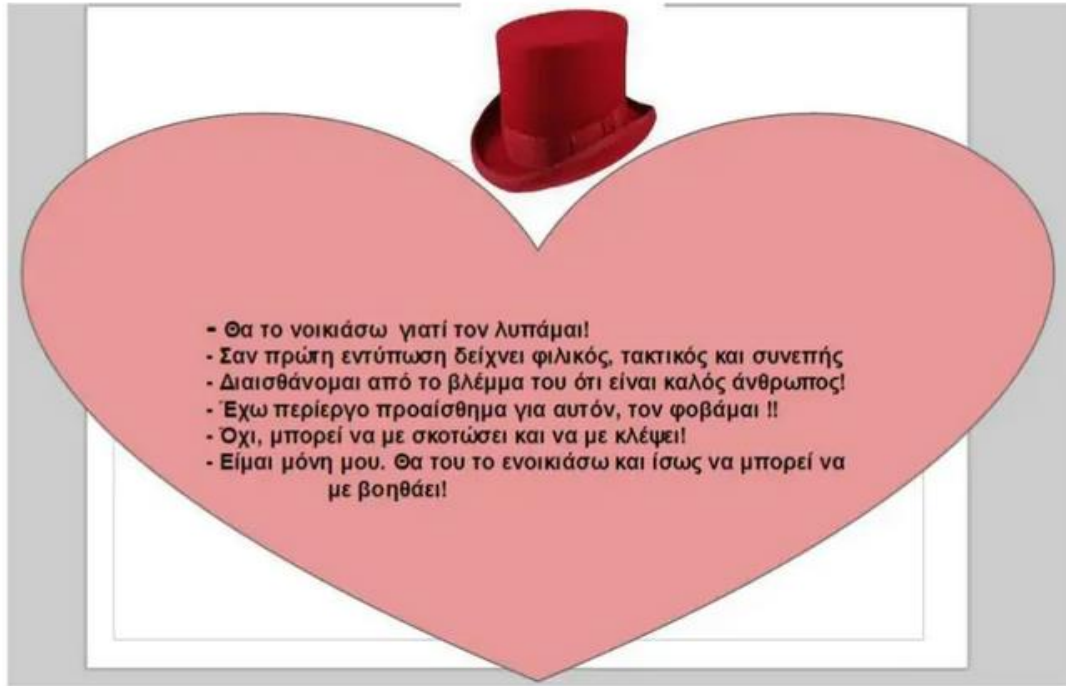

Θα χαρώ να βοηθήσω έναν άνθρωπο που έχει ανάγκη.

Δεν πρέπει να κρίνω κάποιον με βάση την καταγωγή του.

Τα κόκκινα καπέλα ...

- Θα το νοικιάσω γιατί τον λυπάμαι!
- Σαν πρώτη εντύπωση δείχνει φιλικός, τακτικός και συνεπής
- Διαισθάνομαι από το βλέμμα του ότι είναι καλός άνθρωπος!
- Έχω περίεργο προαίσθημα για αυτόν, τον φοβάμαι !!
- Όχι, μπορεί να με σκοτώσει και να με κλέψει!
- Είμαι μόνη μου. Θα του το ενοικιάσω και ίσως να μπορεί να με βοηθάει!

Τα πράσινα καπέλα ...

Δράστε δημιουργικά

- Θα του βρω δουλειά για να μπορεί να πληρώνει σίγουρα το ενοίκιο
- Θα τον γνωρίσω με διάφορα άτομα, ώστε να αποκτήσει φίλους και να μην περιθωριοποιηθεί
- Θα ξεκαθαρίσουμε από την αρχή τους κανόνες ομαλής συμβίωσης & δε θα έχουμε προβλήματα

Τα μπλε καπέλα ...

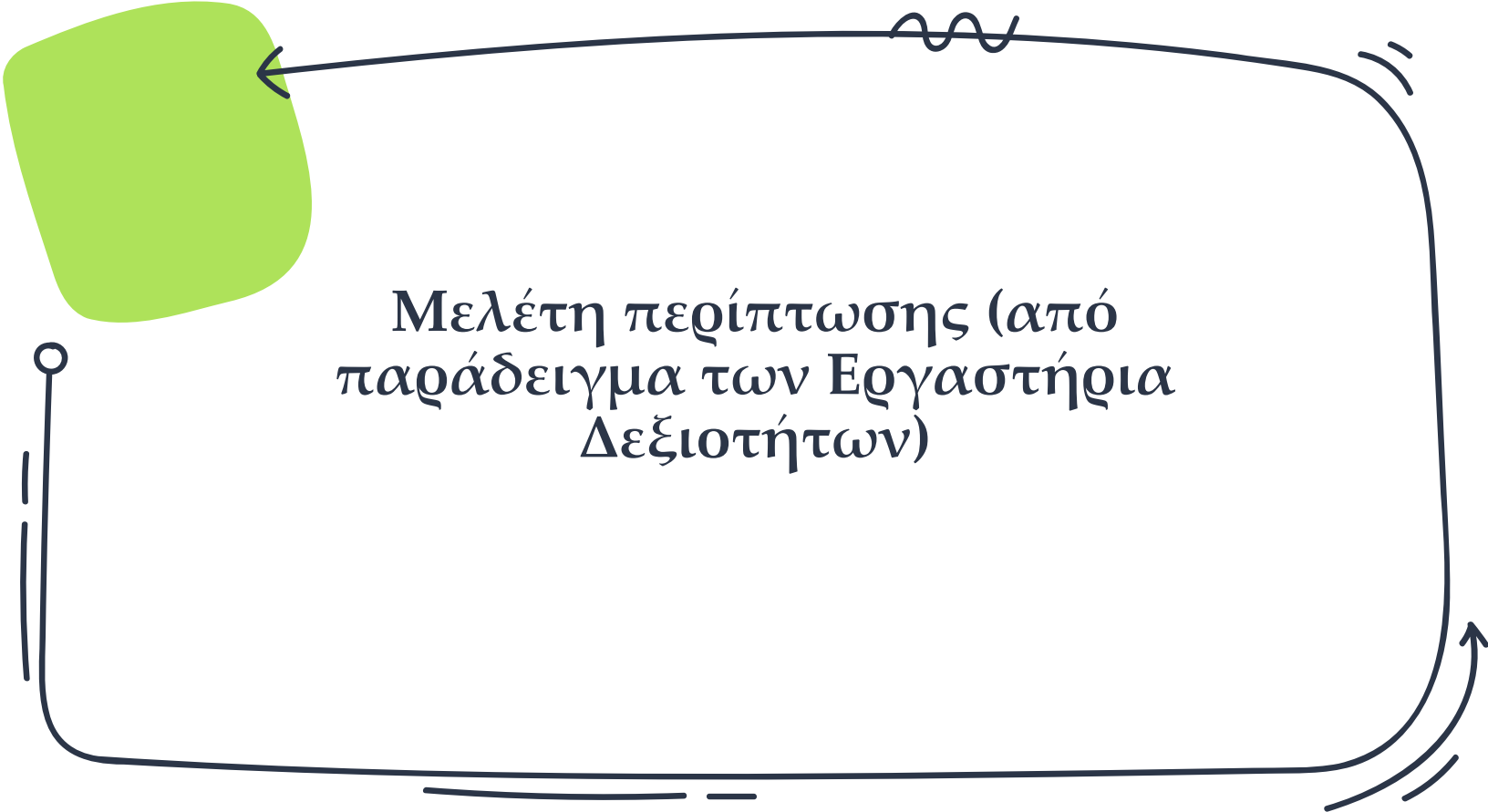

Ας οργανωθούμε!!!

Ακούσαμε όλες τις απόψεις τώρα ας αποφασίσουμε

Θα αφήσουμε το αίσθημα της ξενοφοβίας να αποφασίσει για μας;

Μελέτη περίπτωσης (από
παράδειγμα των Εργαστήρια
Δεξιότητων)

Μελέτη περίπτωσης (από παράδειγμα των ΕΔ)

X «Μια ομάδα των νεοφερμένων μεταναστών επιθυμεί να μετεγκατασταθεί και να ζήσει σε μια νέα χώρα της επιλογής της. Ωστόσο, τα μέλη της τοπικής κοινότητας δεν θέλουν μετανάστες, γιατί φοβούνται τις κοινωνικές αλλαγές, την αυξημένη εγκληματικότητα και την έλλειψη σεβασμού για το δικό τους πολιτισμό. Οι συγκεκριμένοι φόβοι / κατηγορίες προς τους μετανάστες δεν βασίζονται σε γεγονότα αλλά μόνο σε προκαταλήψεις και φόβο. Οι αρχές της χώρας επιθυμούν να επιτρέψουν την ειρηνική συνύπαρξη και προτείνουν στους νεοφερμένους να προσπαθήσουν να πείσουν τους ντόπιους και να αλλάξουν τη νοοτροπία τους».

Μελέτη περίπτωσης (από παράδειγμα των ΕΔ)

- ✗ Στόχος της δραστηριότητας είναι να παρουσιαστούν τα επιχειρήματα των μεταναστών σε αντιδιαστολή με αυτά των μελών της τοπικής κοινωνίας, που θα συμβάλουν στην αλλαγή της νοοτροπίας σχετικά με την υποδοχή τους
- ✗ Ποιες οδηγίες θα δίνατε στους μαθητές σας/στις μαθήτριές σας
- ✗ (ποιο χρώμα καπέλου θα δίνατε στις ομάδες των μεταναστών, στους εκπροσώπους της τοπικής κοινότητας και στους εκπροσώπους των αρχών);

- X Οι 2 ομάδες με τα **κόκκινα και μαύρα καπέλα** αντίστοιχα αντιπροσωπεύουν τους εκπροσώπους της τοπικής κοινότητας.
- X Οι 3 ομάδες με τα **λευκά, κίτρινα και πράσινα καπέλα** αντίστοιχα αντιπροσωπεύουν τους νεοεισερχόμενους μετανάστες.
- X Η ομάδα με το **μπλε καπέλο** αντιπροσωπεύει τον εκπρόσωπο των αρχών της χώρας και έχει ρόλο παρατηρητή.
- X Στόχος της δραστηριότητας είναι να παρουσιαστούν τα επιχειρήματα των μεταναστών σε αντιδιαστολή με αυτά των μελών της τοπικής κοινωνίας, που θα συμβάλουν στην αλλαγή της νοοτροπίας σχετικά με την υποδοχή τους

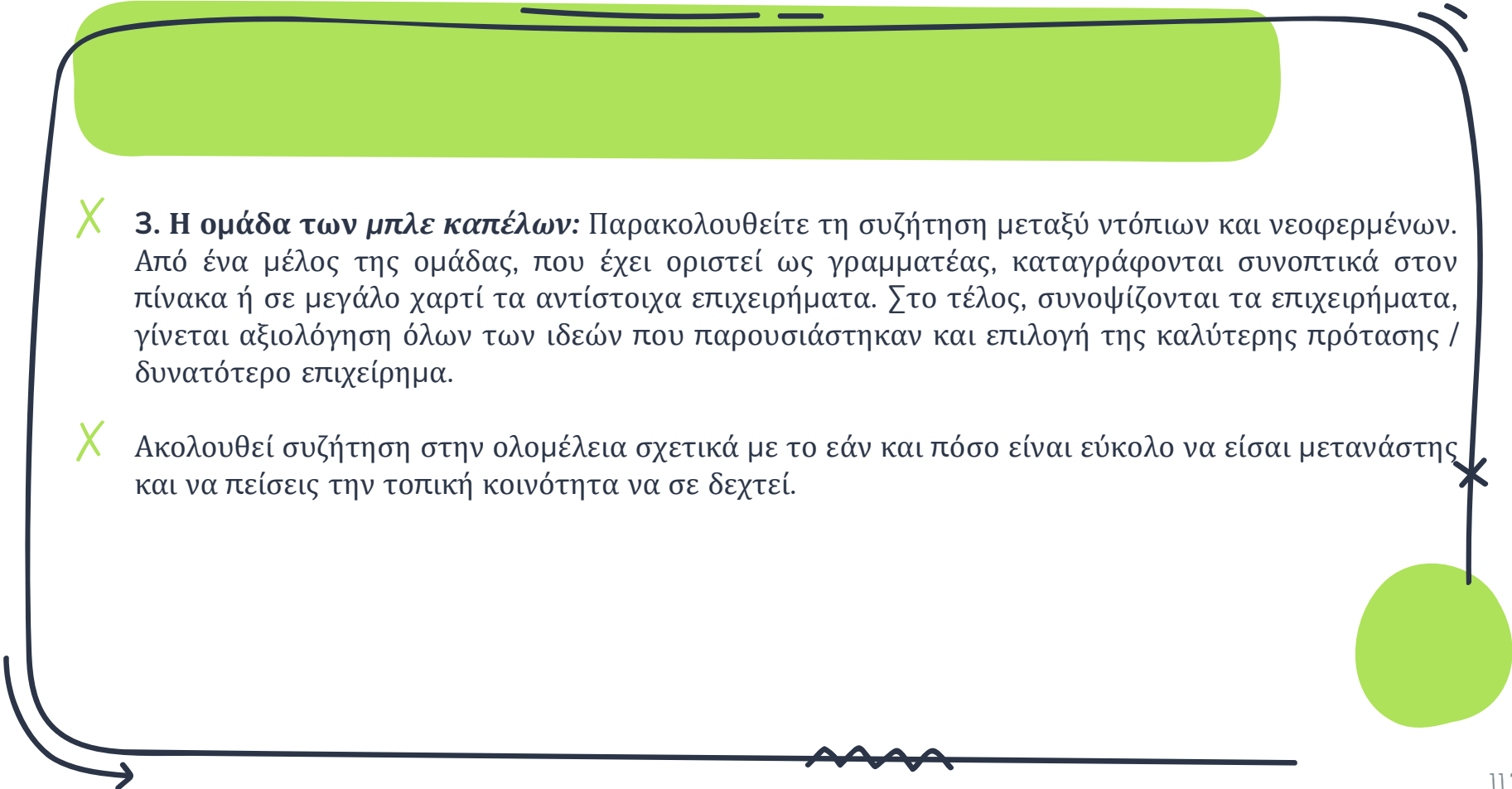

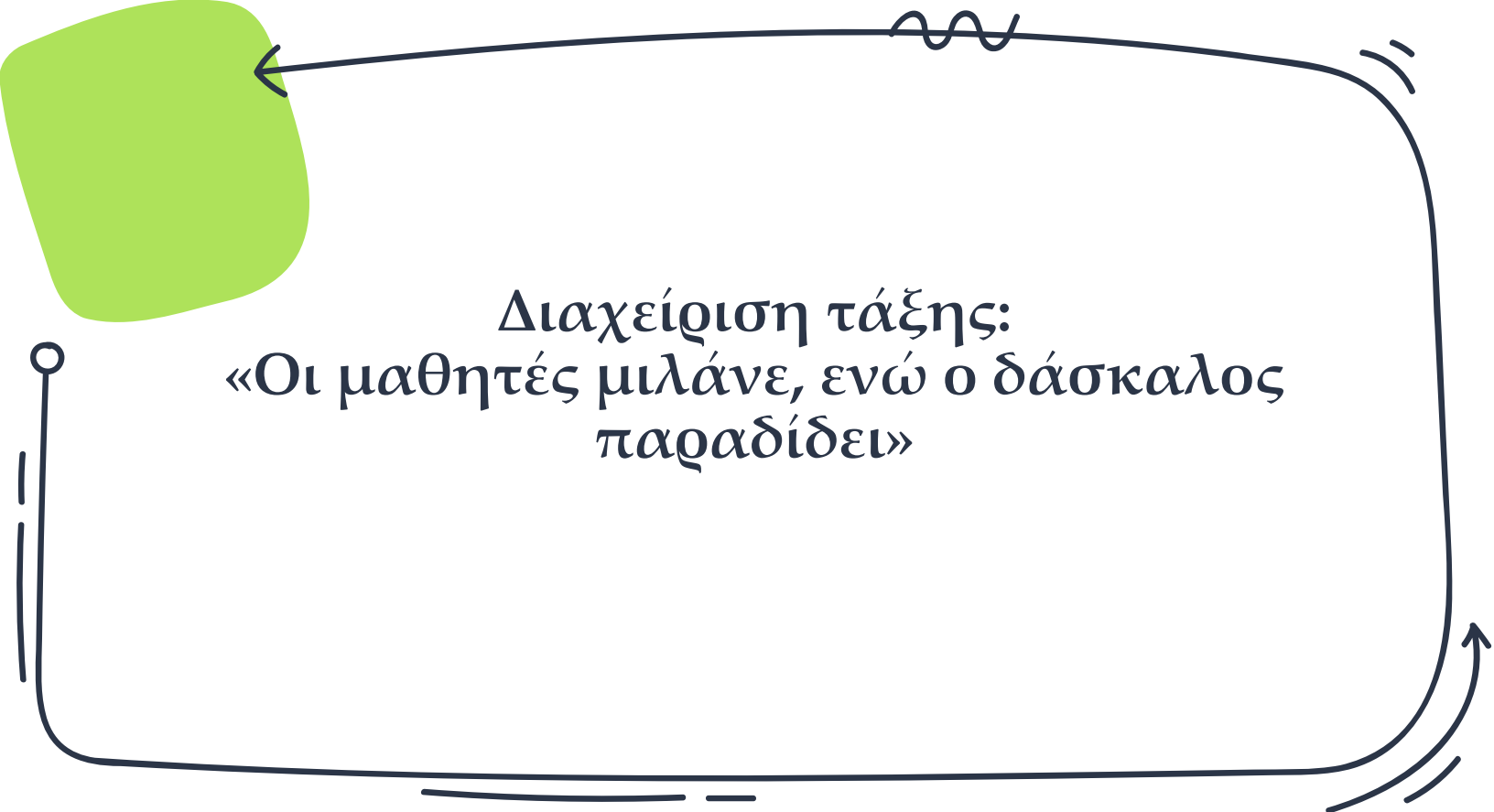
Δίνονται οι ακόλουθες οδηγίες:

1. Η ομάδα τοπικών κατοίκων: Παρουσιάζετε τις αρνητικές πτυχές της μετακίνησης των μεταναστών στη χώρα σας (**μαύρα καπέλα**) και επίσης τα συναισθήματα, που συνδέονται με τη μετακίνησή τους αυτή (**κόκκινα καπέλα**). Αφού έχετε προετοιμάσει τις ιδέες, θα τις παρουσιάσετε σε όλα τα μέρη της ομάδας των νεοφερμένων. Εκείνοι απαντούν στα επιχειρήματα σύμφωνα με το χρώμα των καπέλων τους.

2. Η ομάδα των νεοφερμένων: Προετοιμάζετε 3 προτάσεις για ένταξή σας στην τοπική κοινότητα, ώστε να δείξετε τον πολιτισμό σας με θετικό τρόπο και να πείσετε την τοπική κοινότητα για την παραμονή σας εκεί. Κάθε υποομάδα της ομάδας των μεταναστών θα προετοιμάσει τα επιχειρήματά της σύμφωνα με αυτό που αντιπροσωπεύει το χρώμα του καπέλου που έχουν λάβει τα μέλη της (**άσπρα, κίτρινα, πράσινα**). Με τα επιχειρήματα - προτάσεις πρέπει να αντιμετωπίσετε τις ανησυχίες της τοπικής κοινότητας.

-
- ✕ **3. Η ομάδα των μπλε καπέλων:** Παρακολουθείτε τη συζήτηση μεταξύ ντόπιων και νεοφερμένων. Από ένα μέλος της ομάδας, που έχει οριστεί ως γραμματέας, καταγράφονται συνοπτικά στον πίνακα ή σε μεγάλο χαρτί τα αντίστοιχα επιχειρήματα. Στο τέλος, συνοψίζονται τα επιχειρήματα, γίνεται αξιολόγηση όλων των ιδεών που παρουσιάστηκαν και επιλογή της καλύτερης πρότασης / δυνατότερο επιχείρημα.
 - ✕ Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια σχετικά με το εάν και πόσο είναι εύκολο να είσαι μετανάστης και να πείσεις την τοπική κοινότητα να σε δεχτεί.

Διαχείριση τάξης:
«Οι μαθητές μιλάνε, ενώ ο δάσκαλος
παραδίδει»

«Οι μαθητές μιλάνε, ενώ ο δάσκαλος παραδίδει»

Άσπρο Καπέλο – γεγονότα (παρουσιάστε τα γεγονότα)

- X Υπάρχει θόρυβος και οι υπόλοιποι μαθητές δεν μπορούν να παρακολουθήσουν ούτε να ακούσουν το δάσκαλο
- X Οι μαθητές δεν άκουσαν τις οδηγίες
- X Οι περισσότεροι μαθητές δεν ξέρουν τι τους ζητήθηκε να κάνουν και δεν ολοκλήρωσαν την εργασία

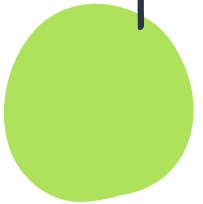
Κόκκινο Καπέλο – συναισθήματα (εκφράστε τα συναισθήματα)

- X Ο δάσκαλος αισθάνεται θιγμένος
- X Οι μαθητές απογοητεύονται γιατί δεν μπορούν να ακούσουν τις οδηγίες
- X Όσοι μιλάνε απολαμβάνουν τις πλάκες και τον θόρυβο που κάνουν

Μαύρο καπέλο- κριτική, αρνητικές πλευρές

- ✗ Χάσιμο χρόνου
- ✗ Η μάθηση μπαίνει σε δεύτερη μοίρα
- ✗ Όσοι μαθητές μιλάνε πιστεύουν ότι οι υπόλοιποι δεν τους σέβονται και ότι δεν θέλουν να ακούσουν τι λένε

Κίτρινο Καπέλο- Θετικότητα (θετικές πλευρές)

- X Όλοι οι μαθητές μπορούν να εκφράσουν τις σκέψεις τους
- X Είναι διασκεδαστικό
- X Όλοι έχουν την ευκαιρία να μιλήσουν, όχι μόνο οι «έξυπνοι μαθητές»
- X Δεν χρειάζεται κανένα παιδί να περιμένει την σειρά του για να εκφράσει τις ιδέες του και έτσι ενδεχομένως να ξεχάσει να πει κάτι σημαντικό

Πράσινο Καπέλο – δημιουργικότητα

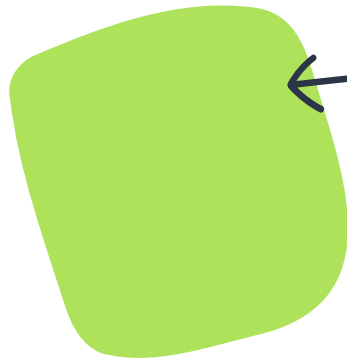
(δημιουργικές ιδέες που προκύπτουν προσεγγίζοντας τις υπάρχουσες πληροφορίες με καινούρια ματιά

- ✗ Ο δάσκαλος θα γνωρίζει καλύτερα το πόσο χρόνο σπαταλάνε κουβεντιάζοντας
- ✗ Ο δάσκαλος θα προσπαθήσει να κερδίσει την συμμετοχή όχι μόνο των «έξυπνων» αλλά και άλλων μαθητών
- ✗ Οι μαθητές θα αντισταθούν στον πειρασμό να εκφράζονται απερίσκεπτα γιατί θα σκέφτονται πλέον πριν μιλήσουν
- ✗ Οι μαθητές θα υπολογίζουν και τους υπολοίπους π.χ. εάν οι παρεμβολές τους εμποδίζουν την ροή του μαθήματος

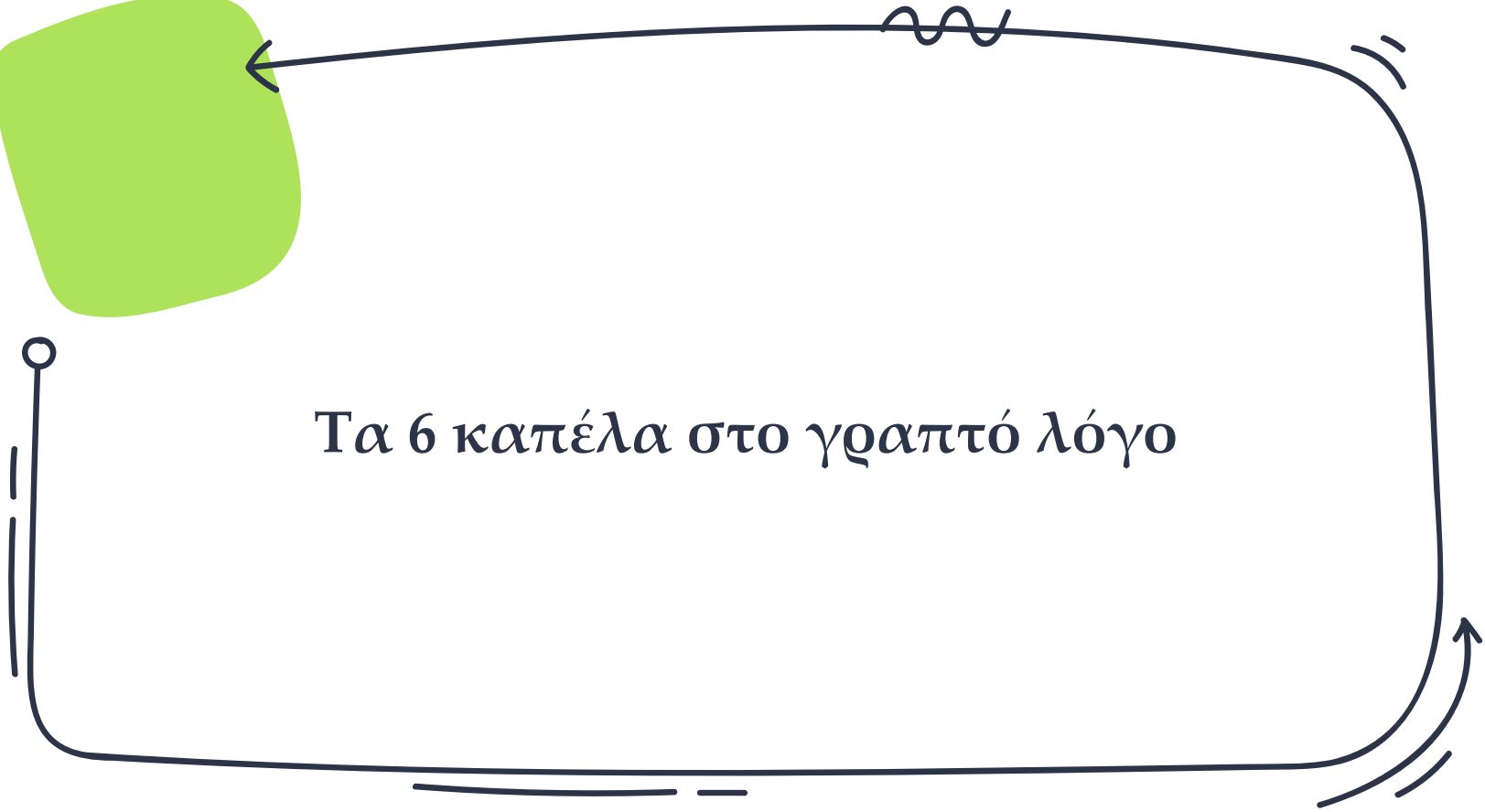
Μπλε Καπέλο- έλεγχος διαδικασίας

(διασφαλίζει ότι κάθε καπέλο κατανοεί την κατάσταση στο σύνολό της)

- X Ο δάσκαλος συνειδητοποιεί ότι πρέπει να παρακολουθεί και να ελέγχει πόση ώρα μιλάνε οι μαθητές μέσα στην τάξη
- X Ο δάσκαλος πρέπει να κάνει όλα τα παιδιά να συμμετέχουν στο μάθημα
- X Ο δάσκαλος πρέπει να καταλάβει ότι κάποιοι μαθητές χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να απαντήσουν και προσφέροντάς τους αυτόν το χρόνο να σκεφτούν, πετυχαίνει μεγαλύτερη συμμετοχή και καλύτερη εκμάθηση
- X Οι ζωηροί μαθητές συνειδητοποιούν ότι οι πράξεις τους δείχνουν ότι δεν σέβονται και δεν εκτιμάνε το δάσκαλο
- X Οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι οι παρεμβάσεις τους παρεμποδίζουν τη μάθηση των άλλων παιδιών
- X Οι μαθητές κατανοούν ότι το να μιλάνε χωρίς να είναι η σειρά τους δείχνει απουσία πειθαρχίας

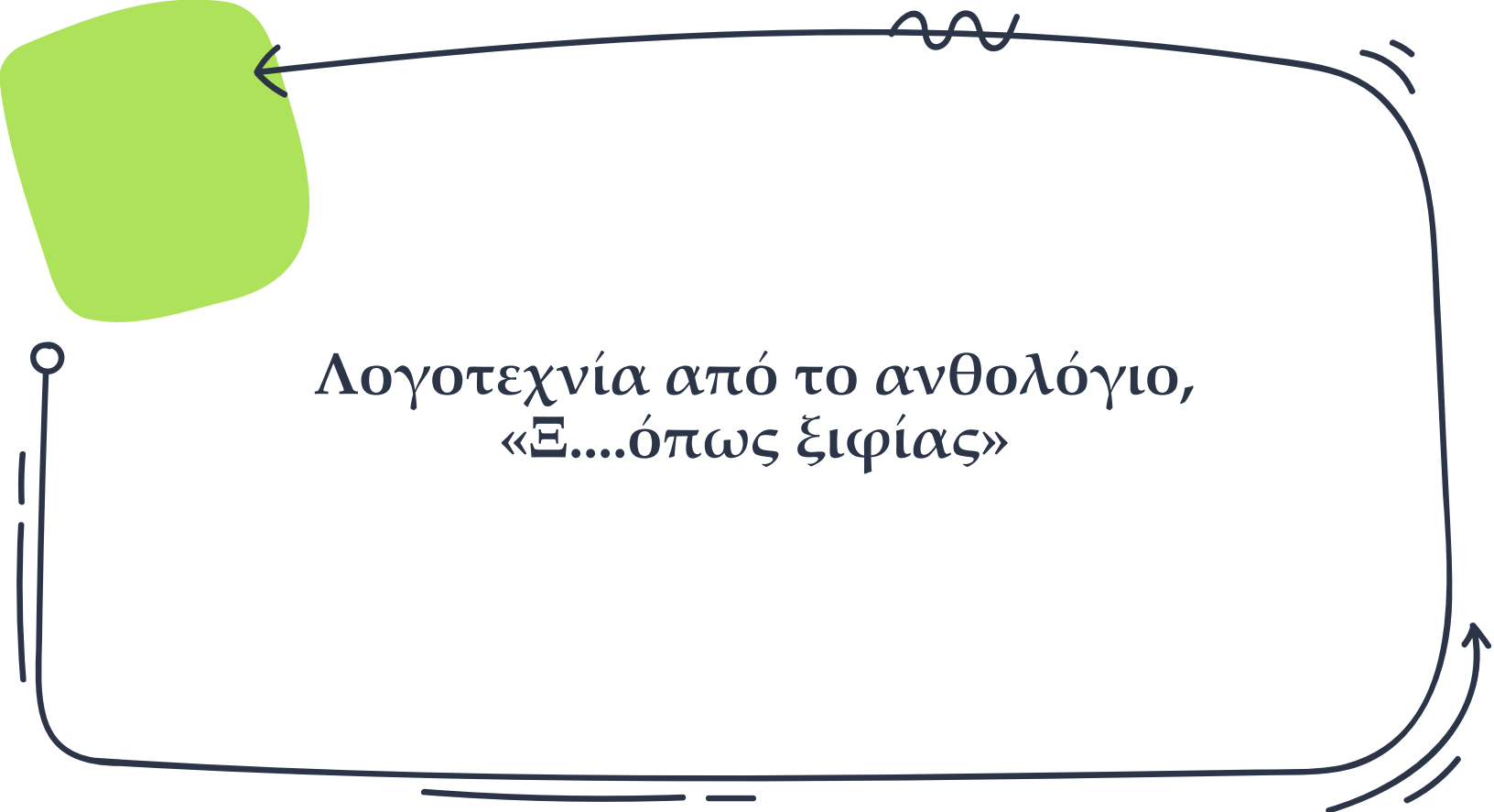
Τα 6 καπέλα στο γραπτό λόγο

Τα 6 καπέλα στο γραπτό λόγο

- X Η τεχνική μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για την παραγωγή γραπτού λόγου.
- X Τα έξι καπέλα μπορούν να αποτελέσουν το «σκελετό» για την ανάπτυξη ενός κειμένου που εκφράζει ξεκάθαρα τις σκέψεις του συγγραφέα.
- X Ξεκινώντας με το **άσπρο καπέλο** ο συγγραφέας δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες και αναπτύσσει το θέμα.
- X Με το **πράσινο καπέλο** παρουσιάζει τις αλλαγές, τα καινούρια στοιχεία, τις ανατροπές.
- X Φορώντας το **μαύρο** και το **κίτρινο καπέλο** παρουσιάζει τα υπέρ και τα κατά, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα.
- X Με το **κόκκινο καπέλο** μάς εκφράζει τα συναισθήματά του.
- X Με το **μπλε καπέλο** ο συγγραφέας συνοψίζει και παρουσιάζει τα συμπεράσματά

του.

Λογοτεχνία από το ανθολόγιο,
«Ξ...όπως ξιφίας»

Λογοτεχνία από το ανθολόγιο, «Έ...όπως ξιφίας»
προσέγγιση του κειμένου με την μέθοδο de bono

Λευκό καπέλο:(οι λευκοί πληροφορούν)

Πληροφορίες

X Τι ερωτήσεις διερεύνησης θα βάζατε στους μαθητές σας;

Λευκό καπέλο:(οι λευκοί πληροφορούν)

Πληροφορίες

- ✗ 1) Πού και πότε διαδραματίζεται η ιστορία;
- ✗ 2) Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές και ποιοι οι δευτερεύοντες ήρωες;
- ✗ 3) Να περιγράψεις τον Ξέρξη (Ξιφία) και την μητέρα του
- ✗ 4) Ποια είναι η ιστορία;
- ✗ 5) Να κάνεις μία λίστα με τα κυριότερα γεγονότα της ιστορίας και την σειρά που έγιναν.

Κόκκινο καπέλο (οι κόκκινοι ψυχολογούν)

συναισθήματα

X Τι ερωτήσεις θα βάζατε στους μαθητές σας;

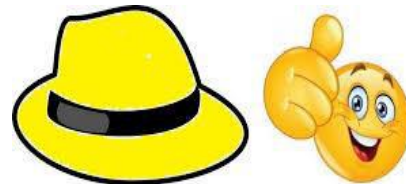
Κόκκινο καπέλο (οι κόκκινοι ψυχολογούν)

συναισθήματα

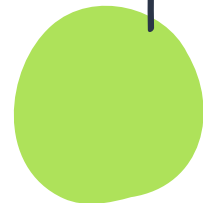
- X 1) Ποια είναι τα συναισθήματα του Ξέρξη;
- X 2) Μένουν σταθερά στην ιστορία ή αλλάζουν;
- X 2) Πώς ένιωσες εσύ για όσα συμβαίνουν στην ιστορία που διάβασες; Γιατί ένιωσες έτσι;
- X 3) Ποιές άλλες ιστορίες ή κείμενα σου δημιούργησαν παρόμοια συναισθήματα;

Κίτρινο καπέλο (οι κίτρινοι αισιοδοξούν)

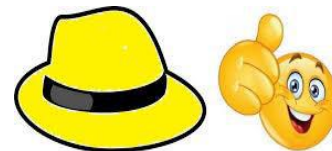

Αισιοδοξία

X Τι ερωτήσεις θα βάζατε στους μαθητές σας;

Κίτρινο καπέλο (οι κίτρινοι αισιοδοξούν)

Αισιοδοξία

- ✗ Ποια είναι τα θετικά στοιχεία του Ξέρξη;
- ✗ Ποια είναι τα θετικά στοιχεία των γεγονότων;
- ✗ Ποιο ήταν τα πιο ενδιαφέρον σημείο της ιστορίας;
- ✗ Να αναφέρεις τα θετικά στοιχεία των άλλων ηρώων.

Μαύρο καπέλο (οι μαύροι προβληματίζονται)

Πρόβλημα

✕ Ποιες ερωτήσεις θα βάζατε στους μαθητές σας;

Μαύρο καπέλο (οι μαύροι προβληματίζονται)

Πρόβλημα

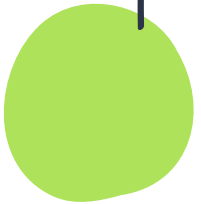
- ✗ Ποια προβλήματα αντιμετωπίζει ο Ξέρξης;
- ✗ Ποια αρνητικά γεγονότα συμβαίνουν στους ήρωες του βιβλίου;
- ✗ Ποια είναι τα αρνητικά χαρακτηριστικά των ηρώων;
- ✗ Τι δε σου άρεσε σε αυτήν την ιστορία;

Οι πράσινοι δίνουν ιδέες

ιδέες

X Ποιες ερωτήσεις θα δίνατε στους μαθητές σας;

Το πράσινο καπέλο (οι πράσινοι δημιουργούν)

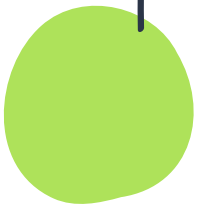

Ιδέες

- ✗ Βάλε ένα διαφορετικό τίτλο στην ιστορία.
- ✗ Αφηγήσου την ιστορία από την πλευρά κάποιου άλλου ήρωα –πρωταγωνιστή.
- ✗ Δώσε μια διαφορετική λύση από αυτή που δίνεται σε κάποιο από τα προβλήματα του πρωταγωνιστή.
- ✗ Δώσε ένα διαφορετικό τέλος στην ιστορία.

Μπλε καπέλο (οργανώνουμε, συνοψίζουμε)

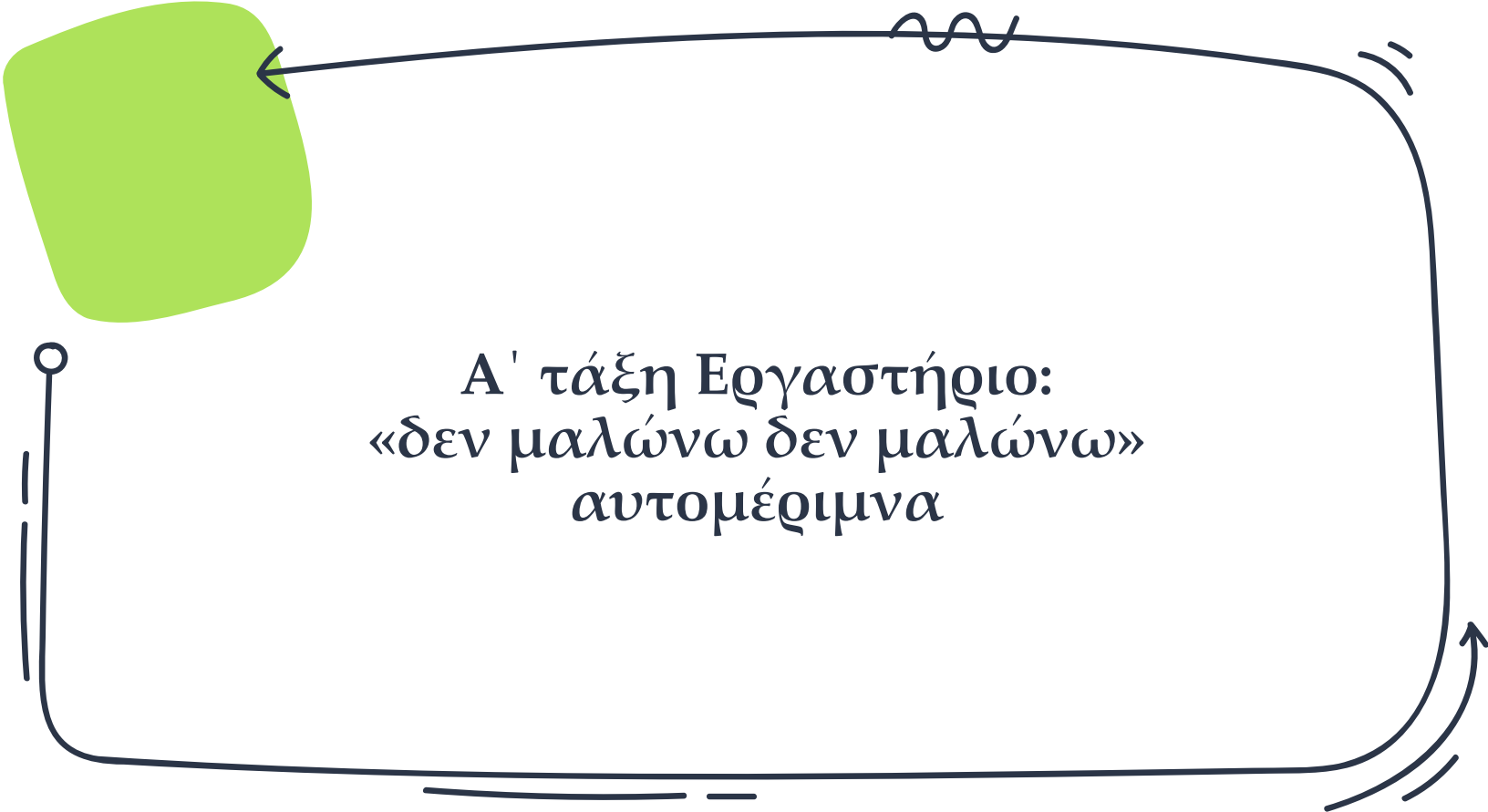
X Ποιες ερωτήσεις θα δίνετε στους μαθητές σας;

Μπλε καπέλο (οργανώνουμε, συνοψίζουμε)

- Χ Λοιπόν, με λίγα λόγια καταλήξαμε ότι...
- Χ Τι προσδοκούμε να πετύχουμε και τι επιτεύχθηκε;
- Χ Τι καταλάβατε και τι μάθατε από αυτό που διαβάσατε, είδατε ή ακούσατε;
- Χ Τι νομίζεις οτι θα θυμάσαι από αυτήν την ιστορία;

Α' τάξη Εργαστήριο:
«δεν μαλώνω δεν μαλώνω»
αυτομέριμνα

Α' τάξη Εργαστήριο: «δεν μαλώνω δεν μαλώνω» αυτομέριμνα

- Χ Δραστηριότητα από τα ΕΔ.
- Χ Εμβαθύνουμε περισσότερο στο θέμα με την μεθοδολογία των εξι καπέλων σκέψης του de bono:
- Χ **ΜΠΛΕ ΚΑΠΕΛΟ:** Γιατί είμαστε εδώ; Ποιο είναι το ζήτημα με το οποίο θα ασχοληθούμε; Τι θέλουμε να πετύχουμε; Πού θέλουμε να καταλήξουμε;
- Χ **ΑΣΠΡΟ ΚΑΠΕΛΟ:** Τι συμβαίνει με αυτό το παιδι; Με ποιες λέξεις θα μπορούσες να το περιγράψεις; Του λείπει άραγε κάτι; Τι;
- Χ **ΚΙΤΡΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ:** Τι λύσεις μπορούμε να βρούμε γι αυτό το παιδί; Με ποιο τρόπο μπορούμε να το βοηθήσουμε; Τι θ αλλάξει εαν βρούμε λύση για το πρόβλημά του;
- Χ **ΜΑΥΡΟ ΚΑΠΕΛΟ:** Ποιο είναι το πρόβλημα; Μπορείτε να πραγματοποιήσετε όλες τις ιδέες σας; Ποιες ιδέες έχετε; Μήπως κάποια από τις ιδέες σας δεν είναι χρήσιμη για αυτό το παιδί;

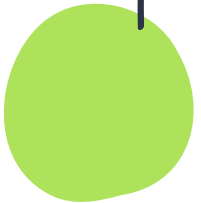
Α' τάξη Εργαστήριο: «δεν μαλώνω δεν μαλώνω» αυτομέριμνα

Χ ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ:

Χ Είναι βέβαιο οτι μπορείτε να τα καταφέρετε. Μπορείτε να σκεφτείτε καινούριες ιδέες. Προσπαθήστε να βρείτε λύσεις που μπορείτε να τις πραγματοποιήσετε.

Χ ΚΟΚΚΙΝΟ ΚΑΠΕΛΟ

Χ Ποια είναι τα συναισθήματα που νιώθει το παιδι;
Χ Τι νιώθετε εσείς;

Συνοψίζοντας...

- X Τα έξι καπέλα του de Bono αποτελούν ένα απλό, εφαρμόσιμο και αποδοτικό εργαλείο χαρτογράφησης των διαδρομών της σκέψης, το οποίο στοχεύει αφενός να απλοποιήσει τη σκέψη, επιτρέποντάς της να ασχολείται με ένα πράγμα κάθε φορά (π.χ. πληροφορίες, συναισθήματα, δημιουργικότητα, θετικά, αρνητικά) και αφετέρου να επιτρέψει αλλαγές στη σκέψη, ενώ, παράλληλα, βοηθά τα σκεπτόμενα άτομα να βγουν «έξω από το κουτί» και να αποκτήσουν «σφαιρική σκέψη».
- X Προάγουν όχι μόνο τη γνωστική αλλά και την κοινωνικο-συναισθηματική εκπαίδευση και εφοδιάζουν τους μαθητές με δεξιότητες απαραίτητες για τη σχολική αλλά και μετέπειτα ενήλικη ζωή τους.
- X Και όλα αυτά με το παιχνίδι, την πρόκληση, τη θεατρικότητα, ένα καπέλο μπορεί να φορεθεί και να αφαιρεθεί με ευκολία και είναι ορατό στους γύρω, και την απόλαυση των έξι χρωματιστών καπέλων...